

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 189-190 / aprilie 2011

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

În septembrie 2010, a fost depus în Rada Supremă proiectul legii privind limbile în Ucraina, elaborat de deputații O. Efremov, P. Symonenko și S. Hrynevețkyi. Deoarece acest proiect a provocat discuții aprinse în societatea ucraineană, președintele Radei Supreme, Volodymyr Lytvyn, l-a înaintat Comisiei de la Veneția pentru formularea observațiilor și concluziilor.

Analizând proiectul legii privind limbile în Ucraina, Comisia de la Veneția a apreciat că acest proiect legislativ nu este echilibrat și a propus autorităților ucrainene să opteze pentru o abordare mai complexă a problemei definirii întregii politici a Ucrainei în domeniul limbilor.

După cum a declarat agenției de presă UNIAN Maryna Stavnicciuk, membră a Comisiei de la Veneția, acest for al Consiliului Europei a analizat, în ședința sa, proiectul de lege menționat și a adoptat o serie de recomandări.

ruse cel puțin la același nivel cu limba de stat în multe sfere de activitate și pe tot cuprinsul Ucrainei.

În al doilea rând, sunt foarte limitate eforturile în ceea ce privește susținerea limbilor altor minorități. Comisia este de părere că o abordare mai atotcuprinzătoare a acestei probleme în cadrul căreia să se acorde atenția cuvenită nevoilor tuturor limbilor din Ucraina și tuturor minorităților ar fi mai utilă și mai corectă.

Așadar, față de proiectul legii sunt multe observații care privesc neconcordanța lui cu prevederile Constituției Ucrainei (mai ales cu art. 10) și cu acordurile internaționale în materie.

În afară de aceasta, o problemă importantă a proiectului legii este utilizarea inadecvată a principiilor definirii juridice și proporționalității. Textul proiectului conține numeroase probleme tehnice privind reglementarea juridică, el nu asigură echilibru între libertatea individuală de opțiune, folosirea limbii în

ХРИСТОС БОЖКРЕС!

Aprecieri și observații asupra proiectului de lege privind limbile în Ucraina

Stavnicciuk a menționat că această comisie apreciază intențiile Ucrainei de a elabora o legislație modernă privind folosirea limbilor, având în vedere faptul că până acum era în vigoare, cu mici modificări, o lege încă de pe vremea URSS. De asemenea, Comisia recunoaște faptul că, în contextul dezvoltării istorice, lingvistice și politice a Ucrainei, structurarea mediului lingvistic al țării reprezintă o adevărată provocare. În ședință s-a apreciat ca pozitiv faptul că, în ceea ce privește prevederile generale, proiectul legii respectă documentele internaționale privind apărarea drepturilor omului, a minorităților naționale și a limbilor acestora.

Pe de altă parte, însă, Comisia consideră că proiectul legislativ nu oferă o bază juridică suficient de clară, consecventă și echilibrată pentru utilizarea și protejarea limbilor în Ucraina. Dimpotrivă, dacă legea va fi adoptată în actuala formă, ea ar putea deveni chiar un mijloc contraproductiv de reglementare a folosirii limbilor în țară.

Problema limbilor în Ucraina este una complexă și sensibilă, deseori folosită în campanii electorale și care nu o dată a provocat tensiuni în societatea ucraineană.

În primul rând, din punctul de vedere al echilibrului corect între protejarea limbilor minorităților naționale și a limbii de stat, chiar dacă proiectul legii nu prevede nici un statut oficial suplimentar pentru limba rusă, el este perceput ca fiind o încercare de a lărgi sfera de utilizare a limbii ruse în Ucraina, și practic, ca un prim pas spre bilingvism oficial ucrainean și rus. El limitează vizibil statutul limbii de stat ucrainene, deoarece principalul efect al proiectului legii este apărarea și susținerea limbii

viața privată și socială și eventualele restricții în ceea ce privește opțiunea respectivă care trebuie definite clar în lege și care nu trebuie să contravină Constituției și actelor juridice internaționale. El trebuie să permită oamenilor să înțeleagă exact modul în care ei își pot exercita drepturile. Pe de altă parte, criteriile de folosire a limbii propuse în proiect pot duce la denaturarea nejustificată a compoziției lingvistice reale și nu corespund principiilor respectului față de autoidentificarea persoanei.

În opinia Comisiei de la Veneția, autoritățile ucrainene trebuie să elaboreze soluții legislative mai adecvate pentru a stabili un echilibru corect între protecția drepturilor minorităților, pe de o parte, și păstrarea limbii de stat ca instrument de integrare a societății în toate sferile, pe de altă parte.

Comisia de la Veneția propune puterii din Ucraina să opteze în favoarea unei abordări complexe a problemei definirii întregii politici lingvistice ucrainene și să inițieze un proces atotcuprinzător de revizuire și modernizare în conformitate cu Constituția Ucrainei și cu obligațiile ei internaționale în vigoare.

Comisia de la Veneția apreciază că o politică în sfera limbilor, clară și consecventă, bazată pe un larg consens național este o condiție-cheie pentru un proces legislativ reușit. În afară de aceasta, în condițiile de față, sunt extrem de importante datele statistice reale privind autoidentificarea lingvistică a persoanelor. Ca urmare, o atenție deosebită trebuie acordată modului în care problema limbii va fi evidențiată în timpul efectuării următorului recensământ al populației.

Ion ROBCIUC

Cu ocazia Sărbătorilor de Paști, colectivul redacțional al revistei vă dorește ca în sufletele voastre speranța să înflorească mai puternică, mai vie ca niciodată! Paște fericit!

Curierul ucrainean

Sărbătorirea marelui poet ucrainean Taras Șevcenko la Iași

Ucrainenii din Municipiul Iași, mobilizați de membrii Comitetului filialei Uniunii Ucrainenilor din România, au participat duminică, 20 martie 2011, la festivitățile dedicate celei de-a 197-a aniversări a nașterii marelui poet ucrainean Taras Șevcenko.

Am participat la acest eveniment din două motive, și anume pentru a susține organizația la acest eveniment și pentru a vedea cum s-a instalat în noul sediu cumpărat de Uniunea Ucrainenilor din România în strada prof. A. Sesan, nr. 46, bl. C5, ap. 3, format dintr-un apartament cu patru camere și situat la parterul unui bloc de locuințe.

În drumul meu spre acest eveniment am vizitat și noua construcție a sediului filialei UUR - Botoșani, în localitatea Rogojești, unde ne-am întâlnit cu executantul și cu președintele filialei, dl Victor Semciuc.

La Iași, am ajuns sâmbătă, 19 martie, pentru a vizita noul sediu și pentru a mă întâlni cu Comitetul filialei UUR, format din: Victor Hrihorciuc - președinte, Daniel Seredenciuc - vicepreședinte, Sorin Scalschi - vicepreședinte, Timofte Macovei - secretar, Irina Seredenciuc și Silviu Ilie Sorgot - membri.

Am purtat discuții despre dotarea noului sediu despre atragerea tineretului ucrainean care studiază la facultățile din Iași, despre confecționarea costumelor pentru dansatori și procurarea instrumentelor muzicale necesare noii formații muzicale.

Marin Vasile, Damaschin Alexandru, Rîpă Alexandrina, îndrumător prof. Nucu Ionescu - Colegiul Național de Artă „O. Băncilă” din Iași; „Balada” de Ciprian Porumbescu, interpretată la vioară de elevul Păduraru Tudor, îndrumător prof. Șerban Mereuță, la pian prof. Carmen Costea; program muzical coregrafic susținut de elevii Colegiului Pedagogic din Kolomyia - Ucraina, îndrumător prof. Maria Cechovyci, prof. Mariana Iakubiv, prof. Mykola Skilskyi și prof. Ivan Nykolaiciuk; „Polichinelle” de S. Rahmaninov, interpretat la pian de eleva Gorovei Ruxandra, îndrumător prof. Carmen Șoltuz; „Sarabanda și Allegro” pentru oboi și pian de G. Grovlez, interpretate la oboi de eleva Boiangiu Ana Maria, îndrumător prof. Ilie Gorovei, la pian prof. Luiza Botez; moment muzical la drâmbă oferit de prof. Ilie Sauciuc; program coregrafic susținut de grupul de dansatori „Veselka” al filialei UUR Iași și al Colegiului Național de Artă

Elevii de la Colegiul Pedagogic din Kolomyia - Ucraina

Festivitățile de duminică au început la orele 11:00 cu un cuvânt de salut din partea președintelui filialei Victor Hrihorciuc și a președintelui Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Ștefan Buciuta, care a prezentat și unele gânduri despre poetul ucrainean Taras Șevcenko.

A mai luat cuvântul în timpul programului și a prezentat salutul din partea ambasadorului Ucrainei în România, Markian Kulyk, și din partea consulului general la Suceava, Vasyl Boiciko, dl consul Vasyl Nerovnyi.

Programul alcătuit de UUR, filiala Iași și Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” din Iași s-a derulat astfel: expoziție de carte scrisă de scriitori și poeți din Ucraina, de scriitori și poeți români de etnie ucraineană; expoziție de ziare editate de Uniunea Ucrainenilor din România; expoziție de imagini „Din viața și preocupările ucrainenilor”; încondeiere și expoziție de ouă încondeiate din zona Paltinu - Suceava, îndrumător prof. Ilie Sauciuc; moment poetic, versuri din creația lui Taras Șevcenko recitate de Adriana Marusec - UUR Iași, Gheorghiu Smaranda,

„Octav Băncilă”, îndrumător prof. Rodica Fălișteanu; program muzical susținut de grupul vocal - instrumental „Bukovynka” - filiala Iași a UUR, îndrumător prof. Ilie Gorovei; moment muzical al studenților mediciști ucraineni aflați la studii în Iași, Inga Vasilaki și Vitali Povzik.

La festivitate au participat din partea Primăriei Iași, viceprimarul Romeo Olteanu și consilierul primarului Sorin Iacoban care a ținut să precizeze că sunt mulțumiți de colaborarea cu Uniunea Ucrainenilor din România și că în continuare ne vor sprijini în demersurile membrilor filialei Iași.

La întâlnirea de după program am felicitat și eu conducerea filialei UUR Iași și am apreciat modul sincer de apropiere dintre studenții și tineretul ucrainean din Iași și tinerii din Ucraina care studiază la Universitatea din Iași.

Le doresc ucrainenilor din Iași activitate rodnică și prosperă în noul lor sediu.

Ștefan BUCIUTA

Informare

În data de 05.04.2011, la sediul Autorității Naționale pentru Sport și Tineret, a avut loc întâlnirea de constituire a Consiliului Consultativ pe Probleme de Tineret (CCPT), unde a fost invitată și Uniunea Ucrainenilor din România și unde a fost delegat să reprezinte Organizația de Tineret a Uniunii Ucrainenilor din România Petrețchi Nicolae Miroslav, membru al Consiliului UUR și al Comisiei pentru Tineret.

La această întâlnire au mai participat reprezentanți ai Consiliului Tineretului din România, organizațiilor nonguvernamentale de tineret cu personalitate juridică de nivel național, organizațiilor neguvernamentale de tineret aparținând minorităților naționale, organizațiilor neguvernamentale de tineret ale tinerilor români din străinătate, precum și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale de tineret afiliate internațional.

Scopul acestei întâlniri a fost prezentarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Consultativ pe Probleme de Tineret (CCPT), constituirea Consiliului Consultativ, precum și stabilirea componenței principalelor comisii de lucru ale CCPT.

În comisiile de lucru au fost propuse și organizațiile neguvernamentale de tineret ale minorităților naționale, iar Organizația de Tineret a UUR a fost aleasă să facă parte din Comisia de Educație, Formare și Cultură.

Nicolae Miroslav PETREȚCHI

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Gheorghe Andrașciuc
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL”

În finalul programului nostru pe scenă au urcat ansamblurile „Zadunaiska Sici“ din Tulcea, „Rybalka“ din Crișan și „Dunai“ din Pardina care au interpretat cu mult suflet cunoscuta melodie pe versurile poetului Taras Șevcenko „Reve ta stohne Dnibr șyrokyi“.

După îndelungi aplauze care au răsplătit evoluția artiștilor pe scenă, la invitația președintelui filialei Tulcea a UUR, Dumitru Cernencu, a urcat pe scenă primarul Municipiului Tulcea, domnul Constantin Hoge, care după un elegant „laudatio“ la adresa activității noastre și a parteneriatului activ ce ne caracterizează, ne-a în-

demnat să continuăm aceste acțiuni și manifestări mai ales aici, la Tulcea, unde cele 14 minorități naționale trăiesc și muncesc alături de populația majoritară într-un climat profund european, în care toleranța, respectul reciproc, esteticul profund și un nivel civic evoluat sunt chestiuni cotidiene, normale.

Reușita acestui spectacol a fost completată în mod plăcut de echipa de prezentatori constituită din Georgiana Furtunov pentru limba română și Ștefan Lupșac pentru limba ucraineană care au asigurat

Ansamblul de tineret „Zadunaiska Sici“

Ansamblul „Bila makovka“ din Chilia Veche

fluenața, accesul facil la informație a publicului

spectator și eleganța atât de necesară unui asemenea moment deosebit.

Nu puteam încheia acest material înainte de a mulțumi tuturor celor care au depus eforturi consistente la pregătirea, organizarea și desfășurarea acestei manifestări fără de care reușita deplină ar fi avut de suferit.

Mulțumesc pe această cale echipei de ucraineni de la „SC Feral SA“ - Tulcea, echipă condusă de domnul Serghei Efremov care a fost alături de noi la această manifestare, precum și personalului de la „SC Calypso SRL“ - Tulcea, personal domnului Aurel Cacencu pentru eforturile deosebite depuse.

Mulțumesc, de asemenea, președinților de organizații locale, membrilor organizațiilor, copiilor, tineretului și celor care în ziua de 20 martie au lăsat totul la o parte pentru a fi împreună cu noi la această manifestare prilejuită de omagierea vieții și operei lui Taras H. Șevcenko.

Dumitru CERNENCU

Marele Cobzar - Taras Șevcenko

150 de ani de la moarte. La fiecare început de primăvară, ucrainenii din întreaga lume își primenesc sufletele pentru a-l cinsti cum se cuvine pe poetul lor național, Taras Șevcenko. Ucrainenii din România își aduc și ei prinosul de dragoste și recunoștință pentru cel care și-a iubit țara și limba până la sacrificiul de sine, lăsându-le drept testament următoarele versuri: „De ce-i al vostru nu vă lepădați/ Iar ce-i străin învățați“.

Supranumit Cobzarul, Taras Șevcenko s-a născut la 25 februarie (9 martie după stilul nou) 1814, într-o familie de iobagi, în satul Morynți, județul Zvenyhorodsk, gubernia Kiev. Va face pasul spre eternitate în 1861, la vârsta de doar 47 de ani, după o existență cumplită, cu neputință de imaginat: din cei 47 de ani ai dramatiicei și zbuciumatei sale vieți, 24 i-a petrecut în șerbie, 10 - în deportare, iar 13 - sub severă supraveghere polițienească.

A fost întemeietorul literaturii și al artelor plastice moderne ucrainene; un pictor și un gravor de frapantă originalitate, dublat de un gânditor de anvergură și de un pilduitor militant pentru eliberare socială și națională a poporului său, pentru înfăptuirea aspirațiilor și a idealurilor sacre ale acestuia.

„A fost fecior de țăran, dar a devenit stăpân în împărăția spiritului. A fost iobag, dar a devenit titan în împărăția culturii umane. Soarta vitregă l-a urmărit în viață pe cât i-a stat în putință, dar n-a izbutit să-i transforme aurul sufletului în rugină și nici iubirea față de semeni în ură și trufie, iar credința în Dumnezeu, în necredință și pesimism“, spunea despre conaționalul său Ivan Franko, un alt exponent de geniu, postșevcenkian, al literaturii ucrainene.

Poetul Ion Cozmei, traducătorul poeziei lui Taras Șevcenko în limba română, este de părere

Bustul lui Taras Șevcenko din Negostina, județul Suceava

că „ceea ce reprezintă geniul eminescian pentru existența și perenitatea limbii și literaturii române, pentru fizionomia poporului român, întruchipează plenar pentru poporul ucrainean creația literară și plastică a lui Taras Șevcenko, unul dintre cei mai însemnați reprezentanți ai romantismului slav și european“.

Dan Horia Mazilu consideră că „Taras Șevcenko își adjudecă locul într-un șir de cărturari militanți, solidarizați - în ciuda unor diferențe de orientare politică, mai pregnante ori mai mici - de niște idealuri comune: al libertății poporului ucrainean, al recâștigării demnității sale politice (care echivala cu păstrarea ființei naționale), al eliberării sociale și, desigur, al edificării unei culturi proprii, în continuarea remarcabilelor tradiții folclorice și prin asimi-

larea specifică și reelaborarea unor achiziții ale culturii universale.“

Încheiem cu gândurile poetului Ștefan Tcaciuc: „Taras Șevcenko este pro-rocul ce i-a redat poporului ucrainean identitatea națională și geniul ce a consacrat dreptul limbii ucrainene la eternitate, într-un moment când patria lui, Ucraina, gema de veacuri sub dominație străină. Pentru poporul ucrainean, Taras Șevcenko întruchipează geneza noii lumi ucrainene și repunerea multimilenarei Ucraine la locul cuvenit pe harta lumii. Taras Șevcenko reprezintă pentru ucrainenii ceea ce reprezintă Mihai Eminescu pentru români. În ziua când România va fi ocupată de Taras Șevcenko și Ucraina de Mihai Eminescu, în ziua aceea Cobzarul și Luceafărul vor străbate braț la braț lumea în lung și-n lat și tot la braț vor urca în împărăția celor două limbi materne, ucraineana și româna, iar Ucraina și România vor rămâne cele mai frumoase icoane în memoria umanității.“

Spectacol omagial Taras Șevcenko la Negostina și Siret

Anul acesta, comunitatea ucraineană din Bucovina l-a sărbătorit pe poetul național al Ucrainei, Taras Hryhorovyci Șevcenko, la 197 de ani de la naștere, printr-un spectacol omagial prezentat în localitățile Negostina și Siret, sâmbătă, 12 martie 2011.

Manifestările au început la biserica ortodoxă din satul Negostina, unde s-a săvârșit panahida la 150 de ani de la moartea poetului.

(Continuare în pagina 5)

Martie - Taras Şevcenko - Tulcea

Odată cu sosirea primăverii, deşi anul acesta primăvara întârzie să revină pe meleagurile noastre, luna martie a produs în rândul etniei ucrainene un sentiment aparte, sentiment generat de comemorarea vieţii şi a operei poetului naţional Taras Şevcenko.

Trebuie să recunosc că am avut şi eu serioase reţineri în privinţa organizării, pregătirii până la cele mai mici detalii a acestei manifestări, mai ales acum când situaţia socio-economică este destul de delicată, fapt care generează multe surprize.

Cu toate acestea, după ce în cadrul comitetului am stabilit câteva linii de acţiune, după o discuţie serioasă, chiar profesionistă cu unii preşedinţi de organizaţii locale şi coordonatori de ansambluri şi grupuri vocale, am convenit ca această manifestare să fie pregătită şi desfăşurată în ultima decadă a lunii martie.

Sunt convins că vor exista reproşuri că nu am respectat datele de 9 şi 10 martie, dar trebuie să informez publicul că în judeţul nostru organizarea şi logistica unei acţiuni de anvergură presupune o analiză competentă şi reală a tuturor factorilor, inclusiv ai celor de risc, fapt ce ne-a determinat să organizăm acţiunea în ziua de duminică, 20 martie.

Astfel că în dimineaţa acelei zile, începând cu orele 04:00, a început afluirea grupurilor invitate cu mijloace de transport diferite (ocasionale, auto, navale...), acţiune care s-a încheiat cu succes în jurul orei 11.30 în locaţia stabilită, Teatrul „Jean Bart” din Tulcea.

În acest timp, în foaierea şi pe scena teatrului se desfăşurau ultimele pregătiri pentru acţiune.

Astfel, în foaiere, Maria Reva, Veronica Sacui, Ştefana Cernencu, Gheorghe Toader, Ion Irimia şi alţi voluntari pregăteau o expoziţie de carte, presă, artă tradiţională şi pictură, iar pe scenă artiştii noştri încheiau ultimele repetiţii.

Începând cu ora 11:30 deja sosiseră primii spectatori fapt ce demonstra că acţiunea noastră a trezit emoţie în rândul publicului larg.

La ora 11:45, m-am deplasat la Hotel Select de unde i-am însoţit pe dl Iuri Verbytkyi, ministru consilier în cadrul Ambasadei Ucrainei la Bucureşti, şi pe dna Iaroslava Colotelo, consilier la MCPN.

De asemenea, am fost onoraţi de prezenţa viceprimarului Municipiului Tulcea, Andrian Ampleev, a domnului senator Trifon Belacurencu, a reprezentanţilor Episcopiei Tulcea, a reprezentanţilor celorlalte minorităţi, iar publicul numeros a completat imaginea de sărbătoare a acţiunii noastre.

Am deschis acţiunea, prezentând oaspeţii care ne-au onorat cu prezenţa şi adresând un salut călduros publicului numeros care umpluse deja foaierea teatrului şi, bineînţeles, gazdei noastre, partener în multe acţiuni culturale, Teatrul „Jean Bart” din Tulcea.

Manifestarea a continuat cu scurte alocuţiuni rostite de invitaţi, oficialităţi şi cu un succint, dar competent referat pe tema operei lui Taras Şevcenko, prezentat de doamna profesoară Uliana Samoschi.

După aceasta, am invitat publicul să viziteze expoziţia noastră şi, încet-încet, să ne deplasăm în sala de spectacole, unde urma un spectacol artistic pregătit şi prezentat cu multă trudă şi emoţie de artiştii noştri.

Spectacolul a debutat cu un slide, pregătit de Ştefan Luşac, urmat de un program în care tinerii şi seniorii ansamblului „Zadunaiska Sici” - Tulcea şi-au arătat măiestria artistică atât în ceea ce priveşte regia, cât şi arta interpretativă.

Dl Dumitru Cernencu, dl Iuri Verbytkyi şi dl Serghei Efremov

Astfel, sub bagheta doamnelor Maria Carabin, Lioara Teodorov şi a domnului profesor Dan Mironov (acordeon), care împreună cu Laura Doroftei la vioară au asigurat un acompaniament muzical deosebit, au intrat în scenă tinerii, copiii şi apoi seniorii, într-o mişcare scenică inspirată parcă din baletul lui P.I. Ceaikovski, prezentând publicului spectator un moment artistic Taras Şevcenko, moment ce a cuprins cântecele „Revut, stohnut hory-chvyli”, „Vitre buinyi” interpretat de soliştii Lioara Teodorov şi Ştefan Luşac şi cântecul „Tece voda v synie more”, poeziile fiind recitate de Alexandra Feleaga cu „Vesna”, iar George Zaharencu şi Ştefan Luşac cu „Zapovit” în limba ucraineană şi „Testamentul” în limba română.

Spectacolul a continuat cu ansamblul vocal şi de dansuri „Rybalka” din Crişan, coordonat de Fănică Şerban care a interpretat cântecele „Huk marty, huk”, „Zirvau viter tvit z kalyny”, „Dolea moia dolea” şi grupul de copii din Crişan, coordonat de Lucica Gherman care a debutat interpretând cântecele „Ivanko ta Ivanko” şi „Oi za haiem”, precum şi montajul literar, recitând poezia „Za Sybirom sonşe schode”.

Următorul debut pe scena teatrului l-a

constituit interpretarea originală de către grupul vocal „Bila roja” din Letea, coordonat de Florica Snihur, a cântecelor „Za tumanom”, „Na şyrokim tabuni” şi „Posadyla roju kraj vikna”. Un moment special l-a constituit recitarea unor poezii de către Diana Crimschi, Ema Mironov şi Adelina Maxim.

Nici nu se stinseră aplauzele publicului când pe scenă a urcat grupul de copii „Dunaveţki kozacyky”, coordonator Ştefan Luşac care au prezentat un scurt program artistic ce a cuprins un colaj de cântece ucrainene, poezia „Dolea” şi un dans tradiţional ucrainean, „Zolote nebo”.

Programul a continuat cu grupul vocal „Dunai” din Pardina, coordonat de Dumitru Danilencu, care în acompaniamentul lui Cornel Timofan la armonică a interpretat cântecele „Kruhom sadu”, „Oi pidu ia lujkom”, „Try horody obrobyla” şi „Oi, sad-vynohrad”.

În continuare, au urcat pe scenă cei mai mici reprezentanţi ai noştri Oana Carp, Maria Silivestru, Cristiana Tutuianu, Alexandra Feleaga şi

Teodora Cordon care au debutat cu succes prezentând un frumos dans tematic.

Un alt debut pe scena teatrului l-a constituit prezenţa grupului vocal „Ciorne more” din Sfântu Gheorghe, coordonat de Anca Simion şi acompaniat la armonică de Nicolae Paimşchi care a interpretat cântecele „Ty moreak”, „Şachtarocika” şi „Vaniuşa”, evoluţia acestui grup fiind mult apreciată de publicul spectator.

Am continuat programul artistic cu grupul vocal „Bila makovka” din Chilia, coordonat de Florea Lisavencu care a interpretat cântecele „Temnoi noci”, „Oi na hori koryto” şi „Ivanko ta Ivanko”.

Reuşita deplină a apariţiei grupului vocal pe scenă a constituit-o prezenţa copiilor Dănuţ Cozlov, Tatiana Lisavencu, Irina Voicu şi Teodora Babencu care au încântat publicul recitând în limba română, iar Dănuţ Cozlov s-a remarcat dansând în mod original „Kozaciok”.

Programul nostru a cuprins şi un moment de muzică românească folk prin debutul tinerilor Georgiana Furtunov, Andreea Carnat, Mirela Brailovschi şi acompaniaţi la chitară de Cristian Mihai, George Zaharencu şi Marian Nicolov care au produs o vie emoţie în rândul publicului interpretând melodia „Nebun de alb” pe versuri de Adrian Păunescu.

Pe scenă a urcat şi grupul „Zirocika” din Ciucurova, coordonator Cristina Ioja care ne-a delectat cu melodiile „Horet leampatociky”, „Oi, svite hora” şi „Svite, svite”.

O menţiune cu totul specială se cuvine grupului de tineret „Zadunaiska Sici” din Tulcea coor-

Ansamblul vocal şi de dansuri „Rybalka” din Crişan

donat de Lioara Teodorov şi ajutat de David Nichiforov, Aurora Calenic, Andreea Carnat, Laura Doroftei, George Zaharencu, Marian Nicolov, Adrian Claudiu Cernencu şi Mădălin Baccela care prin prezenţa scenică deosebită, prin eleganţa elaborată şi estetică a costumelor au încântat publicul spectator, interpretând în mod original melodia „Ciornomoreţ” de către solistele Lioara Teodorov şi Laura Doroftei într-un acompaniament deosebit la nai de către Cristian Mihai şi acordeon de către Dan Mironov, precum şi melodia „Tam u luzi”.

De asemenea, trebuie să remarc evoluţia deosebită a grupului de tineret prin prezentarea pe scenă a suitelor de dansuri, „Petrecere ucraineană”, „Petrecând la nuntă” şi dansul tematic „Grădina verde”, evoluţie care a cules aplauze îndelungi ale publicului spectator.

(Continuare în pagina 4)

Sâmbătă, 26 martie 2011, în organizarea IȘJ Suceava și a UUR - filiala Suceava, la Siret, s-a desfășurat cea de-a treia ediție a Concursului județean „Versul lui Șevcenko”. Au participat 80 de elevi însoțiți de 12 cadre didactice de la școlile din Bălcăuți, Cacica, Călinești-Cuparencu, Negostina, Paltinu, Șerbăuți, Vășcăuți, de la Școala cu clasele I-VIII „Petru Mușat” Siret, de la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret și de la Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava.

Toți participanții s-au întâlnit la orele 10 ale dimineții la sediul UUR Siret. Le-au urat bun venit și succes consulul Ucrainei la Suceava, domnul Vasyl Nerovnyi, inspectorul de limba și literatura ucraineană de la IȘJ Suceava, doamna Lucia Mihoc, și președintele UUR-filiala Suceava, domnul Ioan Bodnar. Reprezentantul Consulatului Ucrainei la Suceava a oferit cu această ocazie doamnelor profesoare de limba și literatura ucraineană câte o carte de bucate tradiționale din bucătăria ucraineană.

De la sediul UUR participanții au plecat la sediul Primăriei orașului Siret, unde în sala de festivități a început desfășurarea Concursului de recitare a poeziei lui Șevcenko. În

Nemuritorul vers al lui Șevcenko

fața juriului au recitat elevi din ciclul primar, gimnazial și liceal de la școlile sucevene în care se studiază limba ucraineană. După cum ne-a declarat doamna inspector Lucia Mihoc, care este și inițiatora acestui concurs, pe an ce trece concurenții vin foarte bine pregătiți și dornici de a-și face cunoscut talentul actoricesc. „E îmbucurător să vezi că acest concurs este tratat cu multă seriozitate atât de profesorii îndrumători, cât și de elevi. Se simte aceasta din alegerea poeziilor, din corectitudinea exprimării, din îmbunătățirea dicției, din faptul că se acordă multă atenție ținutei scenice și interpretării artistice.” În funcție de calitatea recitării, elevii au fost recompensați cu premiile I, II, III și diplome care să le amintească de participarea la acest concurs. Din partea UUR, elevii au primit o masă caldă.

De asemenea, în cadrul manifestării de la Siret au fost premiați și elevii câștigători ai olimpiadei de limba și literatura ucraineană-faza județeană.

A fost la Siret o activitate didactică deosebită din cadrul celor înscrise în calendarul activităților extrașcolare. Cei prezenți în sală - elevi, profesori și părinți - au putut asculta versuri ale clasicului ucrainean în diverse interpretări, toate în limba ucraineană. Propunem organizatorilor ca la edițiile viitoare să includă în cadrul concursului un moment de recitare a poeziei lui Șevcenko și în limba română, prin implicarea unor elevi români. Opera lui Șevcenko merită să fie cunoscută nu doar de ucraineni, ci de toți iubitorii de poezie și de frumos.

Spunea Cobzarul: „Iubirea-i focul creator din sufletul omului. Și tot ce-i creat de om sub imboldul

acestui simțământ divin se află sub pecetea vieții și a poeziei.

Un adevărat artist este un om cu un suflet ales și dăruit cu multă bunătate. Oamenii, în general, nu pot să se atașeze atât de repede de cineva și să-i iubească dezinteresat pe oropsiții vieții.

Acest admirabil atașament dezinteresat este doar urmarea firească a sentimentelor reciproce de afecțiune pentru tot ce-i mare și superb în ființa umană. Cu toții ar trebui să fim așa, potrivit firii noastre și poruncii Învățătorului nostru ceresc.

Dar, vai! Foarte puțini dintre noi au înțeles sfânta poruncă și-i dau ascultare, păstrându-și natura divină în iubire și înțelepciune. Foarte puțini! Și de aceea ni se pare neobișnuit omul care iubește dezinteresat, omul care are într-adevăr un suflet ales.”

Gânduri înveșmântate în cuvinte acum peste 150 de ani...mulți dintre cititori se vor regăsi în ele...Și cu siguranță vor dori să-l cunoască pe autorul lor... O întâlnire posibilă, căci sufletele alese se caută și se găsesc, necunoscând limita timpului și a spațiului...

Lăcrămioara GRIGORCIUC

„Multilingvism” la Călinești-Enache

Despre activitățile cultural-educative din cadrul Școlii cu clasele I-VIII din Călinești-Enache, comuna Dărmănești, județul Suceava am scris de nenumărate ori. Cum să nu scrii despre activitățile de aici, când în fruntea unui colectiv mic, dar minunat de cadre didactice se află, de ani buni, un inimos director, dl prof. Vasile Perpeluic.

Cu toate că s-au scurs numai trei luni din acest an, aici s-au organizat următoarele evenimente: a fost ziua „Lucefărului poeziei românești”, Ziua Mamei, a fost omagiat Cobzarul poeziei ucrainene, marele Șevcenko. Și, parcă, pentru a întări faptul că elevii de aici cochetează și cu limba lui Alexandre Dumas, la finele lunii lui mărtisor, a fost marcată Ziua Internațională a Francofoniei.

Se impune un mic istoric al acestei zile, subliniat de doamna Mihaela Onisim, profesoară de limba franceză la școala de aici.

Începând din 1986, data de 20 martie a devenit în mod oficial Ziua Internațională a Francofoniei. Este ziua în care limba franceză este onorată în lumea întreagă. Cu această ocazie sunt organizate

vehiculară, chiar și în țările în care franceza nu este limba oficială ca: Bulgaria, Moldova, România etc.

Datorită francofoniei, țările care au în comun limba franceză fac posibil dialogul între culturi și cultura dialogului.

Francofonia are ca scop instaurarea și dezvoltarea democrației, prevenirea conflictelor, susținând drepturile omului, intensificarea dialogului între culturi și civilizații, apropierea între popoare prin intermediul cunoașterii reciproce și promovarea educației.

Așadar, în cadrul școlii din Călinești-Enache, francofonia s-a sărbătorit sub următorul titlu: „J' aime le Français!”

Acțiunea s-a realizat printr-un efort uriaș din partea profesoarei de limba franceză, dna Mihaela Onisim. A fost o regie bine gândită. S-a început cu un concurs în patru etape: întrebări de cultură generală din istoria Franței, recitări, cântece și rețete culinare din gastronomia franceză. Au participat elevii Monica Șveduneac, Daniela Cușnir, Ionuț Bucinschi, Mariana Lucan și Emilian Ursu. Aceasta este ordinea locurilor ocupate la sfârșitul concursului. Iată și ordinea premiilor la rețete culinare: „Choux à la creme” (Daniela Cușnir), „Trouffes au chocolat” (Monica Șveduneac), „Crêpes cu chocolat” (Ionuț Bucinschi), „Pain d'épices” (Emilian Ursu). Un juriu competent și exigent format din profesorii Vasile Perpeluic, Radu Cazacu, Andreea Grămadă,

Anotimpurile franceze

Narcisa Plecan și Simona Racolța, după degustarea preparatelor, a dat note.

Concurenții au primit diplome și premii.

A urmat un frumos program artistic cu recitări, scenete, cor (prof. Petru Ilincăi) și dansuri franceze. S-a remarcat formația clasei a IV-a și solista Diana Cozmeniuc. Sceneta „Anotimpurile” în limba franceză, a fost interpretată de elevii Andreea Maruneac, Diana Lucan, Ilinca Cușnir și Roxana Maruneac. Elevii Victor și David Zbiera au purtat un interesant dialog la telefon în franceză, se înțelege. Mai notăm faptul că elevii Ionuț Ciobotari și Răzvan Tofan au construit o copie fidelă a turnului Eiffel.

Au luat parte la acest program clasele II-VIII, care studiază limba franceză din clasa a II-a, pe lângă limbile română și ucraineană, iar din clasa a V-a și engleza. Să nu uităm și implicarea doamnelor învățătoare Valentina Ciobăniței și Laura Aroneț.

Așadar, elevii din Călinești-Enache, îndrumați de un colectiv de cadre didactice, dedicate trup și suflet profesiei alocate, pot face ca aceștia să stăpânească limbile română, engleză, franceză și ucraineană.

Kolea KURELIUK

Juriul

manifestări culturale în majoritatea țărilor membre ale comunității francofone.

Francofonia reunește țări care vor să coopereze pe plan educativ, cultural, tehnic și științific. Accentul este pus pe limba franceză ca limbă

După oficierea serviciului religios, a urmat depunerea de coroane de flori la bustul lui Taras Șevcenko din fața Căminului Cultural din Negostina. Oficialitățile și personalitățile participante la eveniment au rostit cuvinte evocatoare despre personalitatea marelui om de cultură ucrainean. Au onorat cu prezența lor amintirea Cobzarului Vasyl Boieciko - consul general al Ucrainei la Suceava și Vasyl Nerovnyi - consul, Vasile Ilie - vicepreședinte al Consiliului Jude-

Poetul Ivan Draci și dna Alla Kendzera la bustul lui Șevcenko

țean Suceava, prof. Ioan Bodnar - în triplă calitate: președinte al UUR - filiala Suceava, primvicepreședinte al UUR și reprezentant al instituției prefectului, consilier la Departamentul Afacerilor Externe și Relații Internaționale, Viorel Seredenciuc - viceprimar al Municipiului Suceava, Vladimir Hapenciuc - Departamentul pentru Relații Interetnice, Iaroslava Oreșea Colotelo - consilier superior la Ministerul Culturii din România, Eugen Bejinariu - deputat, Petru Bejenariu - fost deputat, Vasile Ursachi - primar, Bălcăuți, Iulian Chideșa - director, Școala cu clasele I-VIII, Bălcăuți, Ivan Draci - poet, fost deputat al Radei Supreme, un cunoscut activist social, președintele Societății „Ucraina și Lumea”, Alla Kendzera - secretar al Societății „Ucraina și Lumea”, Miroslav Petrețchi - primvicepreședinte UUR, scriitorii: Iuri Pavliš, Mihai

Mihailiuc, Mihai Traista, Mihai Corsiuc și Mihai Voloșciuc.

Spectacolul omagial „Părintele Taras”, găzduit de sala Căminului Cultural din Negostina a inclus momente recitative din lirica șevcenkiană (instructor profesor Ioan Chideșciuc), melodii ucrainene în interpretarea formației vocal-instrumentale „Strunele Negostinei” (instructor profesor Nicolae Maidaniuc), dansuri populare negostinene în interpretarea formației „Nehostynka” (instructori educador Felicia Grigoraș și învățător Mihaela Pițuc). Momentul artistic de pe scena negostineană s-a încheiat cu un concert excepțional al Ansamblului folcloric „Vyșyvanka” - Kiev (Ucraina).

Manifestarea culturală a continuat, după-amiază, pe scena Casei de Cultură „Mihai Teliman” din Siret. S-au alăturat oficialităților și personalităților prezente la Negostina, Adrian Popoiu - primarul orașului Siret, Lucia Mihoc - inspector școlar de limba și literatura ucraineană de la IȘJ Suceava, deputatul Valentyn Karbașevskyi - Ucraina, inspector-șef col. Ion Burlui de la Inspectoratul General pentru Situații de Urgență Suceava, șeful De-

Bogdan Popovici), Ansamblul de cântece și dansuri „Kozaciok” Bălcăuți (instructor profesor Petru Șoiman). Ca și la Negostina, a încheiat momentul artistic Ansamblul folcloric „Vyșyvanka”.

Amintim și faptul că Societatea „Ucraina și Lumea” a oferit Medalia Specială domnilor Ioan Bodnar, Ion Cozmei, Mihai Corsiuc și doamnei Iaroslava Oreșea Colotelo pentru promovarea culturii ucrainene în România și pentru menținerea bunelor relații culturale dintre România și Ucraina.

Omagierea poetului național ucrainean Taras Șevcenko a continuat duminică, 13 martie 2011, cu întâlnirea delegației ucrainene cu reprezentanții Uniunii Ucrainenilor din România - filiala Suceava.

Prima lună a primăverii aduce o mare sărbătoare pentru ucrainenii din întreaga lume. Pe strunele sufletului se-nfiripă gânduri bune în amintirea poetului Taras Șevcenko. Marele Cobzar n-a lăsat moștenire gândurile lui înveșmântate în cuvinte nemuritoare prin adevărul pe care-l exprimă, veșnic purtătoare ale frumuseții artistice.

Când vine luna martie, sufletele ucrainenilor și ale tuturor celor iubitori de frumos înfloresc asemenea ghiocelor, cântă credința și speranța în înălțătoarele idealuri umane, cu alte cuvinte, sufletele tuturor se întâlnesc cu Șevcenko... O astfel de întâlnire a avut loc și la Negostina și Siret, o întâlnire care a adus și primăvara pe plaiuri sucevene...

Lăcrămioara GRIGORCIUC

mentului de Pompieri Rădăuți - domnul Sorin Popovici, poetul Ion Cozmei.

La spectacolul omagial de la Siret au participat formația vocal-instrumentală „Soacrele” - Suceava (instructor profesor Aurora Huțanu), Ansamblul de cântece și dansuri „Kolomyika” - Siret (instructor profesor Zirca Ianoș), formația vocal-instrumentală a Departamentului de Pompieri Rădăuți (instructor plt.

Participanți la omagierea lui Taras Șevcenko

Taras Șevcenko întotdeauna la Rogojești

Elevi de la Școala din Rogojești

Primăvara ne aduce în fiecare an zilele marelui nostru poet ucrainean Taras Șevcenko sau nașterea marelui Taras Șevcenko ne aduce în fiecare an primăvară în suflet, în viață. Zilele marelui poet vin pentru noi cu soare, cu o adiere înmiresmată în văzduh, aceste zile aduc speranțe

proaspete de mai bine pentru toți ucrainenii din România, din Ucraina și de pretutindeni.

Știm cu toții, cei ce îl iubim pe Taras Șevcenko, cei care îl purtăm în inimă de ucrainean că poetul de mic copil a înțeles că sistemul în care s-a născut și trăiește este un sistem nedrept. Având talent a folosit cuvântul pentru a scrie versuri îndreptate împotriva împilării celor oprimați, împotriva nedreptății sociale.

Pentru caracterul antifeudal, antițarist al operelor sale poetul a fost întemnițat și exilat.

În satul Rogojești, în toți anii, începând din 1963 și până în prezent, poetul Taras Șevcenko a fost sărbătorit de elevi, de tineret și de oameni în vârstă.

Aspect de la sărbătorirea marelui poet

Anul acesta rogojeștenele împreună cu elevii, învățătorii și cu dl director Victor Semciuc, l-au sărbătorit pe poet la Școala din Rogojești unde subsemnata a prezentat biografia marelui poet, iar elevii au recitat poezii și au cântat cântece pe versurile lui Taras Șevcenko.

Olimpia IVANICIUC

Taras Șevcenko comemorat la Satu Mare

În data de 24 martie 2011, peste o sută de persoane s-au adunat la bustul marelui poet Taras Șevcenko, situat în parcul de pe bulevardul Vasile Lucaciu din Satu Mare pentru a participa la comemorarea a 150 de ani de la moartea ilustrului om de cultură, poetul național al ucrainenilor.

Manifestările au fost coordonate de către Mihai Macioca, președintele UUR - filiala Satu Mare.

Aspect de la manifestare

Personalitatea poetului Taras Șevcenko a fost evocată de Mihai Macioca, Iuliu Ilyeș - primarul Municipiului Satu Mare, Patachi Csaba - subprefectul județului Satu Mare, Adrian Ștef - vicepreședintele Consiliului Județean Satu Mare, Viorel Solschi - președintele Comisiei pentru Cultură al Consiliului Municipal, Gheorghe Toduț din partea Direcției pentru Cultură și Patrimoniu Național al județului, profesor doctor Ioan Corneanu - președintele Organizației Refugiaților, Vasile Moiš - fostul vicepreședinte al Senatului și Pavel Prodaniuc - prim-vicepreședinte al UUR - filiala Satu Mare.

Tot cei care au luat cuvântul, l-au evocat pe marele poet Taras Șevcenko, considerându-l că este nu numai poetul ucrainenilor, ci și al lumii întregi. Opera marelui Cobzar a intrat în tezaurul culturii europene și mondiale.

La adunarea comemorativă au luat parte personalități de seamă ale județului, directori de instituții, simpatizanți ai ucrainenilor, reprezentanți ai altor minorități naționale din județ cum ar fi: Johann Forstenheizer - președintele Forumului Democrat German, Deicea Nicolae - președintele Federației Comunităților Evreiești, Dancu Paul - președintele Uniunii Democrate a Slovacilor și Cehilor din România. Astfel, împreună cu ucrainenii, l-au comemorat pe Taras Șevcenko și alte naționalități din județ: români, maghiari, germani, șvabi, evrei și slovaci.

Această participare este o dovadă a multiculturalității sătmărene și a toleranței. Cei care au luat cuvântul, pe lângă evocarea personalității marelui poet Taras Șevcenko, au apreciat și au adus cuvinte de laudă conducerii UUR - filiala Satu Mare, apreciind faptul că, deși este o comunitate relativ mică în județ, a întreprins acțiuni mari care au condus la o afirmare puternică a acesteia în județul Satu Mare. S-a mai precizat faptul că ucrainenii au o conlucrare foarte bună cu organele locale, mass-media, implicându-se în acțiuni privind realizarea și extinderea relațiilor transfrontaliere între localități sătmărene și cele din Transcarpatia, participarea la acțiuni în cadrul unor programe și proiecte, care au devenit utile atât pentru cei din Ucraina, cât și pentru orașul și județul Satu Mare.

Efortul și insistența depuse pentru amplasarea bustului poetului Taras Șevcenko în Satu Mare a dat posibilitatea ca în jurul acestuia să se întâlnească toate naționalitățile existente în județul nostru și chiar oaspeți care vizitează orașul Satu Mare.

După intonarea celor două imnuri de stat, al României și al Ucrainei, în cuvântul de deschidere, Mihai Macioca a evocat personalitatea mare-

lui Cobzar Taras Șevcenko pe care îl redăm în continuare:

Dragi prieteni, onorată asistență,

Comemorăm astăzi 150 de ani de la trecerea în eternitate a marelui poet ucrainean Taras Hryhorovyci Șevcenko, care a trăit între 9 martie 1814 și 10 martie 1861. Dați-mi voie să vă prezint câteva date biografice ale marelui poet Taras Șevcenko. Provine dintr-o familie de iobagi, el însuși iobag până la vârsta de 24 de ani.

La vârsta de 9 ani, se stinge din viață mama poetului, lăsând casa cu 6 copii. Peste 2 ani moare și tatăl său, copiii rămânând orfani. Locuiește o vreme la unchiul său, apoi ajunge argat la dascălul Bohorskyi. Argația cruntă îl determină să ia calea pribegiei, căutând un meșter care să-l învețe meseria de zugrav și de pictor (prima sa pasiune).

Printr-un concurs de împrejurări ajunge la curtea baronului Engelhardt, care face o călătorie îndelungată, fiind însoțit de un grup de slugi, printre care se află și Taras Șevcenko. În această călătorie, baronul, convingându-se de aptitudinile ieșite din comun ale iobagului adolescent, îi înlesnește să facă ucenicie de pictură, dându-l printr-un contract de iobag meșterului breslei zugravilor pe nume Șyreaev (1832 - 1838). Aceasta este cea mai fructuoasă perioadă a sa. Lucrează la decorarea Teatrului Mare din Petersburg, realizează o serie de compoziții pe diverse teme, propuse de Academia de Arte Frumoase, scrie versuri, face cunoștință cu o seamă de personalități cu renume și influente cu ajutorul cărora apoi obține actul de slobozenie din iobăgie.

Mentorul său, Karl Pavlovici Briullov a pictat portretul lui Jukovski, care la rândul său îl oferă familiei imperiale în schimbul sumei de 2500 de ruble, cu care este răscumpărat ucenicul iobag Taras Șevcenko. Din acel moment Taras Șevcenko a început să urmeze cursurile Academiei, devenind bursierul Societății pentru Ocrotirea Pictorilor. Taras Șevcenko a ajuns om liber în anul 1840. Pentru el este un an fast, în care primește de la Academia de Arte Frumoase medalia de argint clasa a II-a pentru pictură, îi apare primul volum de versuri intitulat „Cobzarul“, primește atestatul de pictor (1845), publică frecvent versuri, îi apare al doilea volum de poezii, „Cobzarul din Cihyryn“ și „Haidamacii“ (1844).

Opera marelui Cobzar a avut o mare influență asupra culturii spirituale a poporului ucrainean. Ea a intrat în tezaurul culturii europene și mondiale. După stabilirea sa la Kiev, intră în Organizația politică secretă „Kiril și Metodiu“ care avea ca scop eliberarea națională a Ucrainei și lichidarea iobăgiei. Organizația este descoperită și sunt arestați mai mulți membri printre care și Taras Șevcenko. Acesta este incriminat pentru versurile sale revoluționare ca fiind extrem de periculoase. În această situație, țarul Nicolae I încuviințează deportarea lui în ținutul Orenburg, cu precizarea să fie ținut sub strictă supraveghere. După moartea țarului Nicolae I, vine la tron Alexandru al II-lea, când în urma multor intervenții ale personalităților de cultură din acea vreme, este

eliberat (mai 1857) cu interdicția de a se stabili în Petersburg sau Moscova și cu recomandarea să fie supravegheat.

Taras Șevcenko va face pasul către eternitate în 1861, la vârsta de doar 47 de ani, după o existență cumplită, cu neputință de imaginat. Din cei 47 de ani ai dramatei și zbuciumatei sale vieți, 24 de ani i-a petrecut în șerbie, 10 în deportare, iar 13 ani sub severă supraveghere.

Taras Șevcenko este un simbol al poporului ucrainean, este prorocul ce a redat poporului ucrainean identitatea națională și geniul ce a consacrat dreptul limbii ucrainene la eternitate. Pentru poporul ucrainean Taras Șevcenko întru-chipează geneza noii lumi ucrainene și repunerea multimilenarei Ucraine la locul cuvenit pe harta lumii.

Taras Șevcenko reprezintă o figură emblematică pentru spațiul cultural ucrainean. Numele său se confundă cu cel al patriei și al neamului în care s-a născut și față de care a nutrit o dragoste nemărginită dusă până la sacrificiul de sine. A fost, este și va rămâne întru veșnicie supranumit clasicul fără de seamă, bardul, poetul național, poetul popular, întemeietorul literaturii și artelor plastice moderne ucrainene. Un gânditor de avangură, militant pentru eliberarea socială și națională a poporului său. „A fost iobag, dar a devenit un titan în împărăția culturii umane“ (Ivan Franko).

Operele sale au fost traduse în numeroase limbi ale lumii, inclusiv în română de către mai mulți scriitori printre care aș aminti: C. Dobrogeanu-Gherea, scriitorul Zamfir Arbore, Mihail Sadoveanu, Mihai Beniuc, Victor Tulbure și mulți alții. În ultimul deceniu a ieșit de sub tipar culegerea de proză în două volume „Viață de artist“ a lui Taras Șevcenko tradusă în limba română de către regretatul om de cultură al ucrainenilor din România, președintele și fondatorul UUR, Ștefan Tcaciuc.

Iar poetul Ion Cozmei traduce și-și susține teza de doctorat din opera lui Taras Șevcenko. Numărul monumentelor dedicate poetului Taras

Ansamblul „Miculeanca“

Șevcenko se ridică la peste 1100, unul din ele există și în Satu Mare, lucru cu care ne putem mândri.

În încheierea acțiunii festive de comemorare, copiii ucraineni de la Școala din Micula au prezentat un program artistic, fiind pregătiți și conduși de profesoara Nadia Corsiuc și acompaniați de Morar Loredana și Igoz Georgeta. La acest program și-a adus contribuția eleva de la Liceul „Taras Șevcenko“ din Sighet, Beatrice Popoyici, recitând o poezie a marelui Taras Șevcenko. Înainte de începerea programului artistic s-a intonat cântecul pe impresiunile versuri ale poeziei „Testamentul“ a lui Taras Șevcenko în limba ucraineană și română.

Mihai MACIOCA

150 de ani de la moartea poetului, artistului și a gânditorului Taras Șevcenko

CLUJ-NAPOCA. Urmând tradiția comemorării marelui Cobzar, Uniunea Ucrainenilor din România - filiala Cluj, sub conducerea dlui prof. univ. dr. Ioan Ardelean în colaborare cu specializarea Limba și literatura ucraineană din cadrul Catedrei de filologie slavă a Facultății de Litere de la Universitatea „Babeș-Bolyai” - Cluj-Napoca, a organizat, la 19 martie a.c., ma-

de comentarii ale fotografiilor și, totodată, au fost oferite numeroase informații legate de diverse evenimente interesante.

A urmat o altă prezentare (tot în PowerPoint, însoțită de cea verbală), de data aceasta a laturii plastice a poetului, în comunicarea dnei dr. Mihaela Herbil. Dacă Taras Șevcenko - poetul este recunoscut pe întreg mapamondul, Taras Șevcenko - pictorul nu este valorificat îndeajuns. Moștenirea plastică lăsată nouă numără peste 1200 de picturi în ulei, acuarelă sau creion, valoarea acestora putând fi observată în faptul că, stilul său a precedat școala realistă și curentul impresionismului. Au trebuit să treacă 146 de ani până să fie recunoscută genialitatea marelui Cobzar și în ceea ce privește arta plastică, nu doar cea literară, acesta repetând, de exemplu, soarta lui El Greco care a fost recunoscut abia după 300 de ani de la moarte, pe cea a lui Rembrandt Harmensz van Rijn - 100 de ani de negare, Paul Cézanne nu a fost acceptat

timp de 40 de ani, iar impresionismul și-a intrat în drepturi abia după 30 de ani.

Șirul evenimentelor a înnotat un alt moment emoționant, și anume vizionarea unui film de scurtmetraj, realizat pe baza celor mai reprezentative opere șevcenkiene. Cum leitmotivul filmului era cuvântul „testament”, s-a dovedit a fi un bun prilej de a trece la următoarea etapă, recitarea de către studenți și profesor, deopotrivă, a poeziei „ЗАПОВІТ” („Testamentul”) în 12 limbi străine, după cum urmează: Vasile Procopliuc a recitat în limba lui T.H. Șevcenko, în ucraineană, Cristina-Ioana Pop - în franceză, Bárbara Krucká - în cehă, Anca Lenuta Glodean - în italiană, Hanna Herych - în polonă, Narcisa Semeniuc - în spaniolă, Ibolya-Enikő Barabas - în maghiară, Diana Balogh - în română, Simona-Lorena Tot - în engleză, Emima-Rebeca Ciobaniuc - în rusă, Elena-Mădălina Moșneguțu - în germană, Slauca Clempuș - în slovacă și Ioan Herbil - în norvegiană. De menționat că, poezia a fost tradusă în peste 160 de limbi și dialecte.

Traectoria de la recitarea „Testamentului” la următorul moment liric a fost „între ruptă” de vizionarea celui de-al

doilea film de scurtmetraj, despre înmormântarea marelui poet național, la Kaniv. Trăirile provocate de imaginile mai mult decât grăitoare ale filmului au fost amplificate de corul membrilor filialei clujene format din studentele secției noastre, Dochia Drozd, Anca Lenuta Glodean și Narcisa Semeniuc și studenții Mihai Bodnariuc de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai”, Ioan Boiciuc de la Universitatea Tehnică și Simion Bodnariuc de la Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca, care ne-au oferit clipe de adevărată încântare, prin interpretarea a două cântece pe versurile lui Taras Șevcenko („Плавай, плавай лебедонько...” și „Вітре буйний, вітре буйний!”).

La finalul manifestării, dl lect. univ. dr. Ioan Herbil a subliniat nemurirea „celui comemorat”, prin aceea că Taras Șevcenko va exista în conștiința umanității atâta timp, cât aceasta va dăinui. Înainte de a trece la momentul discuțiilor, am avut ocazia să ne deslășim urechea, încă o dată, prin audiția cântecului „ЗАПОВІТ”, în interpretarea Corului de Copii al Radioteleviziunii de Stat din Ucraina („Дитячий хор Держтеле-радіо”).

Printre invitații de seamă care au participat la manifestare s-au numărat dl prof. univ. dr. Onufrie Vințeler, dl prof. univ. dr. Ioan Semeniuc, dl prof. univ. dr. Marius Ilie Oros, dna lect. univ. dr. Balázs Katalin, șeful Catedrei de filologie slavă, dna lect. univ. Letiția Becherescu, dna lect. dr. Judith Bartalis și lista poate continua. În mijlocul nostru s-au aflat și reprezentanții mass-mediei, care organizează emisiuni în limba ucraineană: dna Maria Cinar-Jiga, realizatoarea emisiunii pentru minorități - TVR 3 și dna Liudmila Doroș, redactor al revistei „Dzvonyk”.

Evenimentul s-a desfășurat sub atenta îndrumare și cu sprijinul deosebit acordat de către dl prof. univ. dr. Ioan Ardelean, președintele filialei Cluj a UUR.

În încheiere, ne exprimăm gratitudinea față de dl Ștefan Buciuța, președintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, pentru sprijinul financiar acordat realizării evenimentului.

Nădăjduim că am reușit să împlinim cuvintele testamentare ale Marelui Cobzar: „Iar în noua voastră casă / Când veți sta-mpreună, / Să vă amintiți de mine / Cu o vorbă bună” (în traducerea lui Victor Tulbure).

dr. Mihaela HERBIL

Prezidiul manifestării: prof. univ. dr. Ioan Ardelean și lector univ. dr. Ioan Herbil

nifestarea „150 de ani de la moartea poetului, artistului și a gânditorului Taras H. Șevcenko”. Acest prilej ne-a oferit posibilitatea, o dată în plus, de a reconstitui imaginea coplesitoare a lui T. Șevcenko, evidențiind totodată laturile poetice, filosofice, lirice și plastice a personalității sale complexe, care se îmbină armonios într-un tot unitar, omogen și desăvârșit.

Pentru ca invitații să simtă spiritul evenimentului, la sosire, au fost întâmpinați de cântece pe versurile poetului, în interpretarea ilustrațiilor artiști ucraineni. Manifestarea a debutat cu un moment liric inedit: cântecul „Suspina Nipru” pe versurile poeziei „Fata vrăjită” („Причинна”) răsunând în difuzoare, în interpretarea Corului Emerit de Stat al Ucrainei („Національний заслужений академічний народний хор України ім. Г. Верьовки”). Sensibilitatea momentului a fost urmată de pragmatismul comunicărilor, ale căror rol de necontestat a fost apreciat în egală măsură de către invitați. Date despre viața și opera lui Taras H. Șevcenko au prins contur atât în limba ucraineană, cât și în limba română, în prezentările a două studente de la secția ucraineană: Narcisa Semeniuc și, respectiv, Elena-Mădălina Moșneguțu.

Pentru a ilustra iubirea pe care a manifestat-o posteritatea față de „bardul” său, dl lect. univ. dr. Ioan Herbil a prezentat o serie de monumente dedicate marelui poet național, amplasate pe tot globul pământesc, mai exact în 48 de țări. Anul trecut, la 21 mai 2010, cu o zi înaintea împlinirii a 149 de ani de la reînhumarea lui Taras Șevcenko la Kaniv, a fost prezentată la Lviv harta „Monumentele din Ucraina și din străinătate ridicate în cinstea lui Taras Șevcenko”. Realizată din inițiativa fondului de binefacere „Ucraina-Rus” („Україна-Русь”), condus de Rostyslav Novojenet, aceasta cuprinde informații referitoare la numărul de monumente ridicate în cinstea Cobzarului atât în Ucraina, cât și în alte țări ale lumii. Totodată, sunt indicate locurile în care au fost ridicate monumente în cinstea Marelui Cobzar, începând cu Șevcenkove, localitatea natală a marelui poet, continuând cu Argentina, Brazilia, Canada, S.U.A., Rusia, Georgia, Kazahstan, Italia, Franța, România etc., cu alte cuvinte acolo unde au existat sau există și astăzi ucraineni. Numărul acestora ajunge la aproximativ 1100. Prezentarea vizuală, în PowerPoint, a materialului a fost însoțită

Dna dr. Mihaela Herbil își prezintă comunicarea

O parte dintre studenții care recită „Testamentul” lui T. Șevcenko în 12 limbi

A IV-a ediție a Simpozionului Internațional din Cluj-Napoca

În zilele de 8 și 9 aprilie 2011, la Cluj-Napoca, s-a desfășurat a IV-a ediție a Simpozionului Internațional „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, organizat de Catedra de filologie slavă a Facultății de Litere din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România - filiala Cluj-Napoca, Centrul de Limbă și Cultură Poloneză și cu Asociația Slaviștilor din România - filiala Cluj-Napoca.

Semnificative alocuțiuni la deschidere au fost rostite de prorectorul Universității, prof. univ. dr. Toader Nicoară, decanul Facultății de Litere, prof. univ. dr. Corin Braga, dl Anatoli Loșakov din partea Ambasadei Federației Ruse la București, dl Piotr Wysocki din partea Ambasadei Republicii Polone la București. Reprezentanții UUR și-au făcut simțită

Dl Ioan Ardelean adresează cuvântul de salut al UUR

Dl Ion Robciuc își prezintă comunicarea

prezența prin alocuțiunea președintelui filialei Cluj-Napoca a UUR, prof. univ. dr. Ioan Ardelean.

Notabile au fost participarea și comunicările susținute în plenul ședinței de personalități ale unor instituții științifice prestigioase din România și de peste hotare, de diplomați: Natalia Stratanovska (Ucraina) - *Europa în discursul politic european (câteva aspecte conceptuale și lingvistice)*, Marius Ilie Oros (România) - *Cercetarea științifică prin dialog*, Ion Robciuc (România) - *Unele considerații în legătură cu împrumuturile ucrainene din limba română*, Beata Markiewicz-Saab (Polonia) - *Înființarea Centrului de Dezvoltare a Educației Poloneze în Străinătate*, Anatoli Loșakov (Federația Rusă) - *50 de ani de la primul zbor în spațiul cosmic*.

În continuare, prezentarea comunicărilor s-a derulat pe

secțiuni. La secțiunea „Literatură” au fost dezvoltate următoarele teme mai importante: *Încercarea identificării spiritului rusesc de către români (pe baza povestirii "Rusoaica" de Gib Mihăiescu)* - Diana Tetcian (România), *Corespondența lui Antioh Cantemir* - Leonte Ivanov (România), *Din concepția literar-critică a lui Ivan Franko* - Mihaela Herbil (România), *Proza Olhăi Kobyleanska și a lui Władysław Rejmont - Svitlana Kyryliuk (Ucraina) ș.a.*; secțiunea „Cultură și societate”: *Kazahstanul și Rusia: factorii cooperării internaționale* - Sagintay Berdagulova (Kazahstan), *Rusia și lumea europeană: în căutarea unui model de dezvoltare* - Alin Codoban (România), *Cristalizarea și afirmarea spiritualității din Țara Maramureșului* - Ion Petrovai (România), *Biblia și literatura* - Onufrie Vințeler

(România) ș.a.; secțiunea „Probleme ale lingvisticii”: *Cercetări de slavistică la Universitatea din Cernăuți în perioada 1919-1940 - Gheorghe Jernovei (Ucraina), Tendința istorico-etimologică și purist-fonetică în lingvistica românească și ucraineană la mijlocul secolului al XIX-lea* - Serhi Lucikanyn (Ucraina), *Particularități sintactice ale graiului ucrainean din Rona de Sus (județul Maramureș)* - Ioan Herbil (România), *Interjecția în graiurile bucovinene* - Nina Huivaniuk (Ucraina), *Românismele în publicațiile ziarului „Bukovyna”* - Nicoleta Holovaci (Ucraina), *Analiză contrastivă a denumirilor de medicamente în limbile polonă și rusă* - Macej Wałczak (Polonia) ș.a.;

secțiunea „Dialog intercultural. Teoria și practica traducerii”: *„În afara cercului”. Odiseea atipică de război a unui tânăr intelectual clujean și relațiile lui cu Rusia* - Judit Bartalis (România), *Polonezii din Sibiu. Un episod puțin cunoscut din viața orașului multicultural* - Małgorzata Tomaszewicz (Polonia), *Despre rolul traducătorului în procesul de traducere* - Katalin Balázs (România), *Traducerea jargonismelor în limba polonă (în context și în afara contextului)* - Gustaw Michał Akartel (Polonia) ș.a.

Bogata și diversă tematică a comunicărilor prezentate timp de două zile de către cunoscuți cercetători din țară și de peste hotare au condus la numeroase întrebări și la discuții interesante pe marginea acestora. Ne exprimăm speranța că prestigioasa manifestare științifică internațională va aduce un suflu nou și va mobiliza noi energii în activitatea de cercetare și studiere a filologiei slave.

Nu mai puțin importante au fost evenimentele subsumate Simpozionului Internațional: expoziția „În ritmul epocii. Viața Kazimierei I³akowiczówna”, organizată de Ambasada Republicii Polone în colaborare cu Centrul de Limbă și Cultură Poloneză a Universității „Babeș-Bolyai” și cu Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj; concertul Corului studentesc „Visszahang” din Cluj-Napoca; expoziția „50 de ani de la primul zbor în Cosmos”, organizată de Ambasada Federației Ruse; programul artistic al Grupului vocal „Cervona kalyna” din Rona de Sus (Maramureș), condus de prof. Miroslav Petrețchi.

Plecând de la multitudinea de teme dezbătute și de la programul cultural bogat, se poate afirma că Simpozionul Internațional, organizat la Cluj-Napoca, a fost făuritor de punți de înțelegere între popoare și civilizații ale căror acțiuni pot duce la o cât mai bună comunicare.

Aspecte de la expoziția organizată la Biblioteca Județeană „Octavian Goga”

Ion ROBCIUC

Viktor Ianukovyci: Suntem deschiși la dialog

Președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, a efectuat, în perioada 27-29 martie 2011, o vizită de stat în Republica Singapore, la invitația omologului său singaporez, S.R. Nathan.

În cadrul vizitei, șefii celor două state au participat la Forumul de afaceri ucraineano-singaporez, organizat de Federația Oamenilor de Afaceri din Republica Singapore și Camera de Comerț și Industrie a Ucrainei, prilej cu care președintele ucrainean a rostit următorul discurs (în extras):

Sunt bucuros că am ocazia să mă întâlnesc cu Dvs. Ucraina acordă o importanță prioritară întăririi laturii economice a politicii sale externe. În acest sens, acordăm o însemnătate deosebită dezvoltării colaborării economice cu parteneri din Asia de Sud-Est.

Aș dori să vă informez despre ceea ce se întâmplă astăzi în Ucraina, să vă împărtășesc opiniile mele cu privire la perspectivele extinderii colaborării dintre țările noastre.

Sarcina noastră prioritară în ceea ce privește modernizarea sistemică a țării o constituie aplicarea Programului de reforme economice pe anii 2010-2014.

Putem vorbi încă de pe acum despre unele succese în realizarea acestui program; au fost inițiate reforme în sistemul fiscal, bugetar, administrativ, judiciar și în domeniul pensiilor. Acordăm o atenție deosebită îmbunătățirii mediului de afaceri în Ucraina, mai ales sub aspectul reducerii presiunii administrative, al simplificării procedurilor de obținere a aprobărilor și al luptei împotriva corupției și birocrăției.

Este cunoscut faptul că Singapore se află printre țările lumii care au pus în prim-plan crearea mediului de afaceri prielnic. De aceea, sperăm că largirea contactelor între cercurile de afaceri din țările noastre va duce la preluarea de către Ucraina a unor standarde înalte de administrare a afacerilor, urmate de obținerea unor avantaje reciproce.

Principala sarcină de perspectivă a relațiilor ucraineano-singaporeze (care a fost accentuată și în cadrul întâlnirilor mele cu conducerea țării Dvs.) este dezvoltarea în continuare a colaborării economico-comerciale și în sfera investițiilor.

Subliniez faptul că, în ultima vreme, a crescut vizibil interesul partenerilor de afaceri străini față de Ucraina.

În anul 2010, investitorii străini au investit în Ucraina 6 miliarde de dolari investiții directe, cu aproape 7% mai mult decât în 2009.

Creșterea totală a investițiilor în economia Ucrainei, de la începutul anului 2010, a fost de 11,6%. Semnificativ în acest sens este faptul că o creștere substanțială s-a înregistrat încă din a doua jumătate a anului trecut. Aceasta arată că a crescut încrederea investitorilor străini în autoritățile din Ucraina. Și acest lucru nu este unul neașteptat, căci după anii de criză 2008 și 2009 se constată o revenire treptată la o dinamică pozitivă a creșterii economice a Ucrainei. Produsul intern brut al Ucrainei a crescut, în 2010, cu 4,2% comparativ cu scăderea record din ultimii 15 ani înregistrată în 2009, și anume cu 14,8%. Iar în ianuarie 2011, creșterea PIB se situa la nivel de 6%.

Nu este un rezultat rău, dar noi vrem să asigurăm o creștere economică durabilă prin restructurarea și modernizarea economiei.

În momentul de față, o serie de experți de renume din lume se așteaptă ca în Ucraina să se înregistreze, în acest an, unul dintre cei mai buni parametri de creștere a PIB de pe continent. În afară de aceasta, în Ucraina crește producția industrială cu 11%, conform datelor pe anul trecut, a exporturilor cu aproape 30% și a importurilor cu peste 30%.

Ne ocupăm intens de perfecționarea mecanismelor de îmbunătățire a climatului investițional prin simplificarea la maximum a activității investitorilor străini. Au fost adoptate, printre altele, o serie de proiecte de legi care reduc substanțial numărul de organe de control și al tipurilor de activități pentru care trebuie să se obțină licență; au fost simplificate procedurile de obținere a aprobărilor.

Pentru stimularea investițiilor străine, Programul guvernului prevede acordarea sprijinului complex investitorilor care realizează proiecte investiționale prioritare pentru dezvoltarea economică a țării, și anume în domeniul transporturilor, energetic, telecomunicațiilor și ecologic, în dezvoltarea infrastructurii municipale, în sfera întreprinderilor mici și mijlocii.

A fost creată Agenția de stat pentru investiții și gestionarea proiectelor naționale ale Ucrainei care se ocupă de proiecte investiționale în regim de „ghișeu unic“.

Doresc să subliniez faptul că proiectele naționale apreciate drept prioritare de către președintele și Guvernul Ucrainei trebuie să devină locomotiva creșterii economice a țării.

Cunoscând mai îndeaproape Republica Singapore, infrastructura și mediul ei de afaceri, am ajuns la concluzia că majoritatea proiectelor naționale ale Ucrainei trebuie să se realizeze în mod obligatoriu, ținând cont de experiența noastră. Proiectele noastre, precum „Spații locative accesibile“, „Orașul curat“, „Apă de calitate“, „Viață nouă“, „Orașul viitorului“ reprezintă încercări de a aplica în Ucraina rezultatele pe care Dvs. le-ați obținut deja.

Toate proiectele naționale ale Ucrainei sunt deschise investitorilor străini. Realizarea acestor inițiative se bucură de un sprijin maxim din partea organelor de stat. Reprezentanții oamenilor de afaceri singaporezi vor avea, în curând, posibilitatea să obțină informații detaliate privind proiectele naționale într-o limbă ce le este accesibilă, aceea a cifrelor.

Ne propunem ca în toamna acestui an să le prezentăm în centrele financiare reprezentative ale lumii. Bineînțeles că Singapore va ocupa unul dintre primele locuri pe listă.

Una dintre prioritățile politicii externe a Ucrainei este o mai bună valorificare a potențialului de colaborare cu noi centre mondiale de creștere și cu regiuni ce prezintă o dinamică înaltă de dezvoltare economică. Asia de Sud-Est și mai ales Singapore prezintă, sub acest aspect, un interes aparte. Noi considerăm că Singapore este un centru economico-financiar regional și mondial recunoscut și apreciem că țara Dvs. este un partener economico-comercial și investițional de mare perspectivă.

Pe de altă parte, piața noastră internă de mare capacitate, necesarul de resurse investiționale, statutul Ucrainei de țară de tranzit deschid posibilități destul de mari pentru oamenii de afaceri singaporezi.

Prin țara noastră trec cele mai scurte rute către numeroase piețe din spațiul postsovietic și din Europa de Vest, ceea ce face ca Ucraina să fie un fel de „platformă“ de pătrundere pe piețele terțelor țări.

Între Crimeea și Singapore sunt multe lucruri comune. Republica Autonomă Crimeea este una dintre cele mai atractive regiuni ale Ucrainei din

punct de vedere investițional datorită poziției sale economico-geografice favorabile, existenței diverselor resurse naturale, potențialului stațiilor sale de odihnă și tratament, puterii industriale și științifice, infrastructurii de transport și sistemului bancar și datorită accesului ușor la piețele de pe întreg teritoriul Ucrainei, la piețele țărilor CSI, Europei și Asiei.

Direcțiile prioritare de dezvoltare a domeniului economic al Crimeei care necesită investiții urgente și masive sunt: turismul, sectorul agroindustrial, construcțiile de mașini și industria de înaltă tehnicitate, complexul energetic și de combustibili prin aplicarea tehnologiilor cu consum redus de energie și ecologice, Crimeea fiind înconjurată din trei părți de mare, bogată în hidrocarburi, precum și domeniul valorificării deșeurilor.

Dinamica actuală a colaborării economico-comerciale ucraineano-singaporeze arată că mai există un important potențial nevalorificat.

Volumul comerțului bilateral care, în 2010, a depășit cu puțin 190 milioane de dolari nu reflectă posibilitățile și nevoile reale ale țărilor noastre.

Unul dintre mecanismele viabile ale colaborării economice dintre Ucraina și Singapore îl poate constitui crearea Consiliului de Afaceri bilateral, iar în perspectivă a Casei Comerciale „Ucraina-Singapore“ ca loc de comunicare regulată și schimb de experiență între întreprinzătorii din țările noastre.

Am convingerea că convorbirile avute cu conducerea Republicii Singapore au confirmat disponibilitatea ambelor părți de a intensifica în mod substanțial colaborarea.

Deocamdată, au loc discuțiile legate de încheierea acordurilor de colaborare, mai ales în ceea ce privește crearea zonei de liber schimb, transporturile aeriene și regimul fără vize, toate menite să contribuie la dezvoltarea relațiilor de afaceri, turistice și interumane între țările noastre.

Avem o serie de direcții de perspectivă pentru realizarea proiectelor comune. Am în vedere domeniul extracției de petrol și gaze, industria petrochimică, construcțiile de mașini și avioane, dezvoltarea tehnologiilor aerospațiale, sectorul agrar, transporturile și logistica, medicină, turism, învățământ și știință.

Ca exemplu de colaborare în domeniul tehnologiilor de vârf îl poate constitui conlucrarea companiilor ucrainene și singaporeze și a oamenilor de știință la modernizarea aparatelor cosmice ale Republicii Singapore destinate sondării de la distanță a suprafeței Terrei.

Având în vedere experiența deja existentă a colaborării întreprinderilor ucrainene din domeniul aerospațial în acest plan, serviciile competitive și calitatea superioară a muncii lor, o asemenea colaborare ar fi reciproc avantajoasă.

Vreau să subliniez în mod special, între altele, și faptul că noi ne pregătim pentru desfășurarea în Ucraina a unui mare eveniment sportiv - finala Campionatului European de Fotbal 2012. Ucraina este acum un imens șantier de construcție; se construiesc drumuri, stadioane, infrastructură sportivă și hotelieră etc.

Vom fi bucuroși să salutăm participarea oamenilor de afaceri singaporezi la realizarea tuturor acestor proiecte de perspectivă.

Sunt convins că, pe baza încrederii reciproce și a potențialului de colaborare existent, vom reuși să ridicăm relațiile bilaterale dintre Ucraina și Singapore la un nivel calitativ superior.

Suntem deschiși la dialog.

Ne interesează în mod sincer propunerile Dvs. de afaceri constructive și le vom saluta și susține prin toate mijloacele. Vă mulțumesc pentru atenție!

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA ■ mai aproape

La cea de-a XXX-a sesiune a Conferinței Generale UNESCO care s-a desfășurat la Paris, în perioada 27 octombrie - 17 noiembrie 1999, a fost proclamată Ziua Internațională a Limbii Materne, ziua „susținerii diversității lingvistice și culturale, a multilingvistului”. S-a hotărât ca începând din anul 2000, la data de 21 februarie, să fie sărbătorită în fiecare an această zi pe plan internațional.

Deoarece din cele aproximativ 6000 de limbi vorbite pe glob, aproape jumătate sunt amenințate cu dispariția, UNESCO și-a propus să susțină perpetuarea limbilor materne, considerând, totodată, că studiul limbilor străine și multilingvistul sunt cheile principale pentru stabilirea înțelegerii și a respectului reciproc.

Istoricul acestei sărbători provine de la un incident petrecut în anul 1952 în Pakistan, când autoritățile de atunci au declarat limba urdu ca singura limbă de stat, deși a fost vorbită doar de 3% din populația țării. În data de 21 februarie, la Daku, a avut loc o demonstrație a celor care vorbeau limba bengaleză, cea mai răspândită din țară, iar poliția a intervenit, ucigând câțiva studenți demonstranți. Imediat după proclamarea independenței Pakistanului de Est (Bangladesh), în anul 1971, această zi este declarată ca Zi a mucenicilor, iar la propunerea acestei țări, UNESCO a proclamat ziua de 21 februarie ca Zi Internațională a Limbii Materne.

Începând din anul 2000 ucrainenii din România marchează această zi, iar la unii dintre ei, precum la ucrainenii din Suceava, ea a devenit o sărbătoare tradițională, fiind una dintre cele mai importante acțiuni culturale organizate de UUR.

Ziua Internațională a Limbii Materne sărbătorită de ucrainenii din București

În București, neavând școală în care să fie predată limba ucraineană, UUR nu a organizat până acum, în mod special, această sărbătoare.

Anul acesta, însă, două organizații ale minorităților naționale din Capitală, Uniunea

Elenă din România și cea a Comunității Rușilor-Lipoveni, au avut inițiativa să marcheze Ziua Limbii Materne printr-o acțiune interetnică, cu etniile care se află bine reprezentate în București, inclusiv cea ucraineană.

Așadar, în după-amiaza zilei de 21 februarie, la sediul Uniunii Elene din strada Vasile Alecsandri, câteva organizații ale minorităților naționale și-au trimis reprezentanții: Liga Albanezilor din România, Federația Comunităților Evreiești, Uniunea Democrată a Maghiarilor, Asociația Italienilor ROASIT, Asociația Macedonenilor, Asociația Armenilor și Asociația

Partida Romilor PRO-Europa. Programul manifestării a fost amplu și interesant. După cuvântul de bun venit rostit de gazdă, domnul președinte și deputat Răzvan Zisopol, au urmat cuvinte de salut rostite din partea DRI de dna Rodica Precupețu, din partea Guvernului, de dna Gabriella Pasztor ș.a. Am avut onoarea de a saluta această frumoasă inițiativă din partea MCPN și de a scoate în evidență importanța păstrării și dezvoltării limbii materne, precum și a propriei culturi care definește orice grupare etnică. L-am amintit, în acest context, pe poetul național ucrainean Taras Șevcenko, aniversat de curând, care a îndemnat poporul său „să învețe ce-i străin, dar să nu se dezică de ce-i al lui” („і чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь”).

Apoi s-a cântat, s-au spus poezii în limba proprie fiecăruia, dar cea mai frumoasă idee mi s-a părut recitarea poeziei eminesciene „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie” în toate limbile ale minorităților naționale.

Pe lângă această poezie, grupul nostru a recitat pe de rost binecunoscuta poezie a lui Isydor Vorobkevyci „Movo ridna” și a cântat 4 cântece populare ucrainene, în aplauzele publicului spectator.

M-am bucurat că „reprezentanții ucrainenilor au fost iarăși la înălțime”, cum a apreciat o doamnă din partea etniei elene. Și nu numai dumneaei.

Seara s-a încheiat cu un cocteil, oferit de organizatori, într-o atmosferă caldă, prietenească, caracteristică comunităților etnice din România.

Iaroslava-Oresea COLOTELO

Cei Patru Cavaleri ai Speranței

În seara zilei de 7 aprilie 2011, a avut loc concertul cvartetului de coarde „Phoenix” din Lviv (Ucraina), la sala Centrului Național de Artă „Tinerimea Română” (al cărui director este cunoscutul dirijor Voicu Enăchescu). Evenimentul, organizat de Centrul Cultural și de Informare al Ambasadei Ucrainei în România, coordonat de dl ministru-consilier Iuri Verbytkyi (și răsplătit, în final, de Ministerul Culturii și de Uniunea Ucrainenilor din România prin înmânarea, de către dna consilier a ministrului, Iaroslava Colotelo, a câte unei Diplome, fiecărui interpret) a făcut parte din multitudinea de manifestări culturale-artistice, desfășurate în Ucraina și peste hotarele ei, în cinstea marelui poet ucrainean Taras Șevcenko, sărbătorit, an de an, cu o crescândă prețuire, ca geniu național, ca martir și sfânt al neamului.

Fiecare generație aduce la picioarele acestui nemuritor străjer spiritual al integrității în duh și credință a ucrainenilor, tot ce are mai bun.

Așa cum au făcut-o și acești patru tineri frumoși și talentați prin

geniala lor interpretare a unui repertoriu variat și dificil, dar și prin cuceririle lor naționale și internaționale de până acum - la concursuri și spectacole desfășurate în prestigioase săli din Ucraina, în țări din Europa, Asia și America.

După cum spunea dl Markian Kulyk, ambasadorul Ucrainei la București în cuvântul său de deschidere, prezentat în fața unui public compus din numeroși reprezentanți ai Corpului Diplomatic din România, ai Guvernului, ai Parlamentului, oameni de cultură și artă, membri ai Uniunii Ucrainenilor, alți invitați, „eleganta muzică de cameră interpretată de foarte tinerii componenți ai cvartetului «Phoenix», întotdeauna și peste tot creează o atmosferă uluitoare”.

Am avut și noi privilegiul de a ne lăsa pătrunși, timp de două ore, de această atmosferă plină de har și de subtilă originalitate în abordarea repertoriului care, deși reunind genuri diferite, s-a constituit într-un tot unitar printr-o bine definită intenție stilistică pentru sublinierea unui motiv fundamental comun: dramă umană al cărei fundal încar-

că frumosul și exultanța de gândul reflexiv, sau, cum s-ar spune, de trezvie.

Și, într-adevăr, a fost uluitoare această performanță! „Cvartetul în do minor pentru două viori, violă și violoncel” de Ludwig van Beethoven, și în „Simfonia simplă pentru cvartetul de coarde” de Benjamin Britten, dar și în piese aparținând ne-simfonice („simfonizat”, însă, de artiștii-interpreți) precum „Tango” din filmul „Moulin Rouge” sau „Parfum de femeie” de Pyatsolla, ori „Melodie” de Myroslav Skoryk.

O abordare aparte a avut-o „Ciocârlia” românească; nu pot să o povestesc: cum nu poți să povestești suferința cerului că nu poate absorbi triful și avântul; că le-ar dori veșnicite „precum în cer așa și pre pământ” unde... (ni le-a povestit, însă, cu taină, vioara I).

Dar poate că cel mai răscolitor a fost momentul de încheiere al Concertului, compus dintr-o succesiune de piese pe motive populare ucrainene care au pictat sonor (pregnant, „penelul” violoncelului) chipul unui popor înobilat de

suferința care nu doboară, ci întărește, care nu seacă inima și virtuțile, ci le înflorește și le afirmă în rosturi ce înfruntă vremurile cu discreție, cu tărie și cu o dragoste în care îi tihnește chiar și lui Dumnezeu.

De aceea spun: a fost o seară de vis. Numele acestor Patru Cavaleri ai Speranței sunt: Mykola Haviuk (vioara I), Petro Titeev (vioara a II-a), Ustim Juk (violă) și Denys Lytvynenko (violoncel).

Nici unul dintre ei nu a împlinit, încă, 30 de ani...

Silvia ZABARCENCO

Aproapelui, dragoste

(Urmare din numărul 187/188)

O altă secvență reiterată de memoria maturului Ostap se referă la momentele de nedumerire ale copilului Ostap, cauzate de reacția „celorlalți” care îi percepeau tatăl ca pe un „bandit”. În opinia fiului, părintele său nu a făcut decât să se opună stăpânirii asupritoare într-un mod justificat, luptând pentru libertatea conștiinței. Fiind marcat de tragedia trecutului, pe parcursul derulării firului epic, naratorul subiectiv încearcă să înțeleagă motivația ce a stat la baza atitudinii temerare a tatălui său. Demersul fiului este focalizat pe identificarea și pe explicarea dinamicii personalității ocrotitorului familiei, aflată într-o continuă pendulare între datorită față de comunitate și responsabilitatea familială. Imaginea tragică a părintelui determină macularea spațiului copilăriei protagonistului, asociat cu durerile și cu dezamăgirile unei ființe aruncate brutal în lupta socială și istorică. Fragilitatea structurii personalității urmașului luptătorului pentru dreptate a fost subjugată de greutățile generate de o societate ce nu ținea cont de aspirațiile, de durerile și de nemulțumirile oamenilor. Din această perspectivă, copilăria și o parte a adolescenței croului pot avea anumite asemănări cu destinul personajelor precum Darie al lui Zaharia Stancu sau David Copperfield din romanul omonim al lui Charles Dickens.

Cu aceeași tonalitate gravă, Ostap evocă prezența mamei, profund marcată de dispariția soțului său. Pentru a reconstitui o altă dimensiune a propriei drame, cronologia trăirilor este „ruptă” prin eludarea înlănțuirii secvențelor existențiale ale naratorului și prin focalizarea atenției pe imaginea anilor pierduți. Pe retina memoriei povestitorului subiectiv s-a imprimat o secvență cutremurătoare prin tragismul ei, atunci când, disperat, se ruga la căpătâiul mamei, implorând-o să nu moară și să nu-l lase singur cu „tușa” Ana pe care nu o iubea. Rugăciunea fierbinte a micuțului Ostap a trezit-o din „visul cel urât”. Fiind copleșită de greutățile materiale, agravate în urma morții soțului, aceasta a fost nevoită să-și vândă caii, cu toată opoziția fiului ei, Ostap. Mai târziu, privind retrospectiv, acesta a realizat că toată copilăria sa se învârtea în jurul cailor. Pe de o parte, aceștia îi aduceau aminte de tatăl său, pe de altă parte, ei constituiau un mijloc de existență. Odată cu vânzarea lor, s-a făcut ruptura de universul copilăriei, asociat, prin memoria voluntară, cu „paradisul pierdut”. Împletind planul trecutului cu cel al prezentului, scriitorul reușește foarte bine să construiască un destin confruntat cu toate vicisitudinile sociale și istorice. Prin intermediul lui Ostap, Nebeleac punctează influența structurală a dramei sociale și familiale, cu puternice consecințe asupra echilibrului psihologic al eroului.

O altă componentă importantă a diegezei scriiturii este reprezentată de imaginarul războiului. Prin accentul pus pe scindarea ființei și a materiei și prin absența mitizării raportului dintre individ și perspectiva mai largă a războiului, Nebeleac împrumută ceva din viziunea lui Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Liviu Rebreanu, Felix Aderca și Alexandru Ivăsiuc. Fiind lipsit de abordarea pragmatică a spiritului patriotic, în *Aproapelui, dragoste*, războiul este văzut ca un spațiu al rezolvării conflictelor create dincolo de perimetrul frontului. De exemplu, pentru Andrei Leanciu, acest context tragic al istoriei îi oferă prilejul de a se răzbuna pe Mekola, ucigându-l doar pentru a-i „fura” soția. El se folosește de haosul creat de război pentru a-l ucide și pe Mehailo pentru că l-a umilit în văzul comunității, căsătorindu-se cu fata la care râvnea și el.

Dincolo de aspectul modificării fundamentale a destinului individuale și, în fond, a destinului colectiv, conflictele sociale au lăsat imagini puternice în memoria eroului, ce nu au putut fi șterse de-a lungul timpului. Al Doilea Război Mondial este privit retrospectiv, din perspectiva maturului care tinde să rețâiască cu ajutorul memoriei propriei copilărie tenebrele acelei perioade. Oprindu-se într-un sat din nordul țării, autorul descrie războiul dintr-o perspectivă demitizată, diminuându-l de fapte și de întâmplări ieșite din comun. Momentul fotografiat de memoria naratorului surprinde toamna anului 1944, în timpul retragerii subunităților germane, când reține atmosfera deprimantă, amplificată și de vremea capricioasă a sosirii iernii. Dincolo de anxietatea

Mychailo Nebeleac

generalizată, croul-narator se oprește asupra momentului în care Vasile Șchiopul anunță încheierea războiului și semnarea tratatului de pace. Odată cu întoarcerea oamenilor de pe front, Ostap - pe atunci avea zece ani - spera să vină și tatăl său, dar și caii pe care mama a fost nevoită să-i vândă. Până la urmă, copilul a înțeles că este o simplă iluzie. Dorința lui era atât de mare, încât imaginea cailor a fost prezentă chiar și în spațiul vizual, unde aceștia apăreau legați de un copac. Erau atât de flămânzi, încât au ros mesteacănul pe jumătate. Copilul dorea să-i elibereze, dar pe măsură ce se apropia de ei, aceștia se îndepărtau din ce în ce mai mult. Creată în subconștientul personajului, această imagine reprezintă obsesia actantului de a nu-și putea atinge țelul.

O altă consecință a războiului asupra căreia se oprește romancierul, este sărăcia. Condițiile paupere îi determină pe oameni să încerce să-și scape familia de impasul economic, înrolându-se în armata horthystă. În urma acestor lupte, mulți dintre ei nu s-au mai întors, iar cei care au reușit să scape din ghearele morții au rămas cu puternice sechele fizice și morale. Pentru a reda atmosfera tragică a consecințelor războiului, autorul înserează, în text, relatările „Generalului”, unchiul lui Ostap Pidhirnei, Ivan, care dezvăluie istoria tumultuoasă și dramele propriei familii ridicate la nivelul unui exemplu cu care se identifica multe alte familii. Având o situație materială pauperă, tatăl eroului „a plecat în lume” pentru a câștiga suficienți bani, pentru a-și construi o casă, dar, din păcate, visul acestuia s-a spulberat întrucât el a murit înainte de a începe războiul. Odată cu declanșarea luptei, fiul său, Ivan, a fost luat pe front împreună cu tatăl lui Ostap Pidhirnei și a fost transferat într-un batalion disciplinar, cu pretextul că s-a opus noii puteri. Cu acest prilej a fost grav rănit, motiv pentru care i s-a amputat un picior. Atunci când s-a întors, și-a găsit mama alienată, din cauza dorului de el. În fiecare zi, ea îl aștepta la poartă, iar noaptea plângea, chemându-l. Când fiul ei s-a întors, n-a fost recunoscut de aceasta și ca atare a fost tratat ca un străin. Astfel, după patru ani de chinuri, a murit, așteptându-și fiul. Tragedia părinților care și-au văzut copiii schilodiți și omorâți în război este comună multor personaje ale scriiturii autorului. Printr-o grilă realistă, prozatorul surprinde scene cutremurătoare, în momentul întoarcerii de pe front. Din multime, iese în evidență „ciungul”, „pocitania”, „slutul”, „străinul de necunoscut, sprijinit în cărje” etc. În această panoramă sumbră, este inserată secvența în care mama îi blestemă pe acei conducători care i-au handi-capat fiul, pe Iov, cel care, după ce a auzit că sora sa se mărită cu un ofițer, în timp ce ceilalți „s-au măritat cu moartea”, pe front, s-a încăpățânat să lupte în linia întâi.

Respectând viziunea scriitorilor tradiționaliști, autorul surprinde legătura organică a omului cu glia văzută ca o componentă a ființei țăranelui. După încheierea războiului, mulți oameni au primit pământ, motiv pentru care toți s-au bucurat, întrucât acesta reprezenta singura sursă de subzistență. „Oamenii care primiseră pământ îl sărutau ca pe o ființă dragă, ca pe un copil mult așteptat. Unii nu știau cum să-și mai arate bucuria, plângeau, râdeau. Pentru toți a-nceput viața cea nouă. Anii grei trecuseră. Mai erau de ferit din drumul noii vieți strigoii trecutului, cei care nu înțelegeau mersul istoriei” (p.164). Ca și în proza lui Liviu Rebreanu, relația indisolubilă a omului cu pământul reprezintă elementul de definire a individului în raport cu ceilalți membri ai comunității. Într-o societate tradiționalistă, cu puternice diferențe sociale, pământul devine o grilă importantă de apreciere în cadrul comunității. Mai mult decât atât, inclusiv căsătoriile se întemeiau cu respectarea acestui principiu. Însă, în romanul lui Mychailo Nebeleac, o parte a eroilor eludează conservatorismul părinților, ținând, în mod primordial, spre împlinirea afectivă. De exemplu, Ana Tesleariuc, învățătoarea satului, deși aparținea unei familii înstărite, s-a îndrăgostit de Mihailo, un flăcău sărac. Fiind copleșită de dorul împlinirii afective, Ana reușește să obțină binecuvântarea tatălui în privința căsătoriei ei cu cel pentru

care nutrea sentimente puternice. Pornind de la această situație, ceea ce imaginează autorul este un fel de pedeapsă dată perechii care a eludat perspectiva tradiționalistă asupra dimensiunii economice a întemeierii căsătoriei, sancționând aspru pe cel care a dezechilibrat această lege ancestrală nescrisă. Astfel, în noaptea nunții, Mihailo, mirele, este împușcat mortal de către Andrei Leanciu.

Dincolo de reprezentările conflictelor sociale, scriitorul înserează în spațiul imaginarului scurte secvențe în care surprinde viziunea personajelor asupra iubirii. La Nebeleac, aceasta este lipsită de frumusețea trăirii spirituale, deoarece actanții sunt preocupați mai degrabă de cunoașterea ei prozaică și imediată. Ea este văduvită de acea flăcău interioară capabilă să eternizeze clipa prezentului. Din această cauză, formarea cuplului întâmpină multiple impedimente, de la conflictul social la caracterul ei aventuros. Scriitura este presărată cu scurte scene de iubire, maculate și limitate atât de ingerința războiului, cât și de vitregiile sociale care constituie principalele obstacole ale clădirii fericirii perechii de îndrăgostiți. Pentru a radiografia fluctuațiile interiorității, autorul înserează câteva povești de iubire, aruncate în spațiul eșecului. Toate sunt redată din perspectivă prezentului, prilej pentru narator de a încerca să stabilească motivația ce a dus la înfrângerea și la anularea posibilității reiterării iubirii primordiale. De exemplu, naratorului interdiegetic i-a rămas în minte iarna anului 1941, când staroste, surprinzându-și nevasta cu un husar tânăr, a împușcat-o, apoi s-a sinucis. Povestea aceasta a fost comentată toată iarna într-un mod pluriperspectivist. Stăpânirii nu îi convenea această știre care îi putea știrbi autoritatea, întrucât se considera o elită a armatei moderne.

O altă poveste de iubire, decupată din panorama războiului, este cea a Vasilenei. Ambivalența personalității eroinei este determinată de plasarea ei undeva între dorul de Mekola, soțul ei, omorât pe front și dorința acesteia de a-l avea în preajmă pe Andrei Leanciu. Dualitatea dezideratului Vasilenei subliniază dominarea conștiinței ei de tot felul de impulsuri interioare, pe care nu le poate controla. Dacă, la început, știa că soțul ei a fost ucis de un ofițer, pentru că refuzase să lupte, ulterior, a aflat chiar de la autorul crimei, motivul care a stat la baza actului abominabil. După mărturisirea faptei, anularea retroactivă este zadarnică. Andrei Leanciu nu mai beneficiază de niciun fel de reabilitare din partea autorului. Iubirea dintre Vasilena și Andrei Leanciu este caracteristică unei situații de război, în care pulsează aprehensiunea, graba, imprezizibilitatea, armele, băutura etc. Vasilena este văduvă, însă nu-și poate uita soțul. Fiind tânără, se îndrăgostește de Andrei Leanciu. Cuprinsă de iubirea pentru acesta, începe să-l uite pe Mekola, pe care nu l-a iubit, însă a fost obligată de rude să se mărite cu el, datorită bogăției lui. Pătrunzând în mecanismele psihologice ale eroinei, autorul urmărește cu multă atenție metamorfozele interiorității, după aflarea adevărului privind circumstanțele morții soțului ei.

Universul ficțional al prozatorului este populat cu tot felul de personaje contradictorii, care scot în evidență complexitatea și imprezizibilitatea vremurilor tulburi. Din această prismă, eroii sunt clasificați în mai multe categorii. În prima categorie, se situează cei care luptă împotriva asupririi celor slabi, de către cei care dețineau puterea și refuzau să înțeleagă necesitățile omului obișnuit. În a doua categorie, se încadrează personajele care reprezintă statul expansionist, dar și oportunismul autohtonilor. Ambele categorii sunt supuse proceselor psihologice îndelungate, create de focalizarea discursului epic pe complexitatea și pe analitismul manifestării planului ideatic.

Fiind o mărturie a metamorfozelor socio-politice de la începutul secolului al XX-lea, *Aproapelui, dragoste* reușește, prin arta retoricii, să capteze atenția naratorului. Construcția scenariului fabulei și intriga scriiturii reușesc să mobilizeze lectorul „obligat” de prozator să urmărească atât transformările interioare ale personajelor, cât și cauzele care au declanșat mobilitatea spațiului lor immanent. Romancierul reușește foarte bine să construiască un destin confruntat cu toate vicisitudinile sociale și istorice, modelate de principiile imprezizibilității. Printr-o raportare realistă la spiritul metamorfozelor sociale și politice, prezente în prima parte a secolului trecut, Mychailo Nebeleac punctează influența structurală a dramelor sociale și familiale, cu puternice consecințe asupra echilibrului psihologic al protagoniștilor ficțiunii sale. Fiind o scriitură psihologică, atenția autorului este focalizată pe surprinderea dinamicii mecanismelor de gândire și pe trăirile interiorității personajelor.

Gheorghe ANDRAȘCIUC

Șevcenko - Amintiri - Sentimente

A fost luna martie, luna în care natura s-a trezit la o nouă viață, luna care a adus primăvara nu numai dincolo de ferestrele caselor noastre, și în sufletele noastre. Dar pentru noi, ucrainenii, după cum toți știm, luna martie mai este și luna în care îl sărbătorim pe Cobzarul literaturii ucrainene - Taras Șevcenko. El e mareț prin aceea că este poetul națiunii ucrainene, dar mai ales prin aceea că este un poet popular - a spus despre poet A. Lunacearski. Șevcenko a deschis lumii sufletul iubitor de libertate al poporului ucrainean; al său celebru „Cobzar“ a izbucnit ca un vulcan al suferințelor oamenilor și speranțelor la o soartă mai bună.

Tocmai cu acest prilej de sărbătoare, îmi este greu să îmi țin în frâu gândurile și sentimentele resimțite, acum, în primul meu an în care duc dorul zilelor de pregătire pentru marea serbare, alături de toți ucrainenii mei dragi, profesori care ne-au îndrumat și prieteni alături de care am trăit atâtea clipe minunate, având în vedere faptul că drumurile noastre s-au separat, fiecare plecând în altă direcție imediat după terminarea liceului.

Nici nu știu cu ce cuvinte să încep să descriu toate gândurile; multe amintiri îmi străbat mintea, mă fac să zâmbesc, mă fac să mă pierd în ele, să uit ce mi-am propus să fac, să mă emoționez din nou. Sunt gânduri despre anii copilăriei, despre graiul natal ucrainean al negostenilor, despre colegii alături de care descopeream limba maternă ucraineană, despre micile sau mai marile spectacole pe care le pregăteam cu atâtea emoții pentru serbarea lui Șevcenko și nu numai. Răsfoind albumele, parcă fiecare fotografie spune câte ceva, iar mai multe de la același eveniment spun parcă o adevărată poveste.

Îmi aduc aminte și acum de momentele de dinaintea programelor, când repetam cu atâtea emoții poeziile, cântecele, compunerile, pentru ca totul să iasă foarte bine. Evenimentul era cu atât mai important, cu cât știam că vor veni oficialități dar și diferite formații din Ucraina, pe care mereu îi primeam, alături de alți colegi, cu pâine și sare, puse pe tradiționalul ștergar. Erau organizate ceremonii de depunere de flori la bustul lui Șevcenko care se află amplasat în fața Căminului Cultural din satul Negostina. Am și acum în gând imaginea plină de viață a mulțimii adunate în fața Căminului Cultural, sub privirea căreia noi, elevii, recitam poezii ale marelui poet Șevcenko, asemeni unei mici introduceri a ceea ce urma să fie pe scena căminului.

Nu pot să nu-mi amintesc și de olimpiadele de limba și literatura ucraineană la care am participat, de care îmi este cel mai mare dor. Nu pot uita pregătirile sau emoțiile de dinaintea probelor. Îmi aduc aminte de starea de neliniște și nerăbdare a tuturor de dinaintea examenului, când fiecare își propunea să dea tot ce-i mai bun; apoi, sentimentele care ne încercau la premiere erau și ele incomparabile; aplauzele și felicitările care urmau la final erau mereu pe placul sufletului nostru.

De asemenea, nu pot să nu-mi amintesc și de toate întâmplările prin care am trecut alături de foștii colegi, dar nici de sumedenia de prietenii legate cu alții ucraineni din diferite colțuri ale țării, prietenii care sunt păstrate și acum și pe care le voi prețui mereu. Cu zâmbetul pe buze îmi aduc aminte cum ne bucuram unii pentru alții și cum ne felicitam și ne încurajam după ce eram premiați, sau bucuria și entuziasmul cu care ne aplaudam unii pe alții când urcam pe scenă să ne luăm premiile. Momente remarcabile erau și cele de după premiere când ne întâlneam cu profesorii care ne-au îndrumat și ne-au pregătit; ne bucuram atât de mult că îi puteam face mândri.

Totodată, nu pot uita și sentimentele de o așa-

zisă rivalitate sau mai bine zis „întrecere“ dintre noi, căci era o competiție până la urmă. Dar toate acestea erau în cele din urmă nevinovate, pentru că apoi toate erau uitate, nefiind deci o piedică în calea prietenilor noastre.

Frumoase erau și reîntâlnirile din fiecare an, la fiecare nouă olimpiadă, dar care acum pentru mine și pentru colegii de aceeași vârstă nu vor mai fi atât de dese. Au rămas în urmă multe amintiri care ne vor lega mereu pe noi, elevii ucraineni din diferite colțuri ale României. Țin să precizez că toate aceste gânduri de care am amintit și multe altele care mă răscolesc acum, vor fi mereu legate de sărbătoarea lunii martie, a lui Șevcenko, a tuturor ucrainenilor. Voi păstra

Grupul vocal-instrumental „Bukovynka“ din Iași

mereu în amintire și în suflet acești ani, care mă vor însoți de-a lungul vieții, oriunde m-aș afla.

În acest an, când sunt în orașul Iași, am luat parte la sărbătorirea marelui poet pe scena Colegiului Național „Octav Băncilă“, pe care cuvântul lui Șevcenko a răsunat în cântece și poezii, într-un cadru pe măsură, din care ieșea în evidență portretul impunător al sărbătoritului și steagurile Ucrainei și României. Cu atât mai important a fost acest eveniment pentru mine, cu cât am avut șansa să iau parte la organizarea lui, șansa oferită de Uniunea Ucrainenilor - filiala Iași. După primele impresii, se pare că spectacolul a încântat publicul și invitații, fiind de o mare diversitate, bogat în apariții încântătoare. Țin să precizez, în primul rând, că aplauzele care răsunau în sală îi încântau nu numai pe participanți, ci și pe noi, organizatorii, care am încercat să pregătim spectacolul cât mai bine cu putință.

Cu atât a fost mai important spectacolul, cu cât a evoluat și grupul format din elevii Colegiului Pedagogic din Kolomyia, Ucraina, însoțiți de doamna director adjunct Cechovyci Maria. Aceștia au încântat publicul timp de aproximativ patruzeci de minute, cu minunatele lor costume, viu colorate, având în program melodii și dansuri ucrainene, specifice zonei. Țin să menționez că aceștia au sosit în Iași cu o zi înaintea spectacolului astfel încât au avut timp să se împrietenească cu noi, ucrainenii din oraș, dar și cu ucrainenii - studenți ai acestui oraș. Ne-am înțeles atât de bine și am petrecut atât de frumos, încât atunci când a venit timpul să ne luăm rămas bun, ne era greu să o facem, spunând chiar foarte hotărât și cu zâmbetul pe buze că trebuie neapărat să ne mai viziteze cât mai curând. Cu siguranță a fost un weekend pe care nu îl vom uita niciodată.

Momente încercate de emoții au fost și pentru elevii componenți ai grupurilor nou înființate din partea Uniunii Ucrainenilor - filiala Iași, „Veselka“ și „Bukovynka“, care ne-au înfrumusețat programul. Spectacolul oferit de micii dansatori, elevi ai Colegiului „Octav Băncilă“, care ne-a găzduit, sub îndrumarea domnișoarei profesor Rodica Fălișteanu, au impresionat publicul și

invitații de seamă prin jocurile lor vesele, după cum le e și numele - „Veselka“ - prin dansurile pline de viață și prin zâmbetele lor inocente, dar pline de frumusețe. Pe lângă dansurile clasice prezentate, aceștia ne-au dăruit, de asemenea, două minunate dansuri tradiționale ucrainene - „Huțulca“ și „Berezneanka“ - dansuri pe care au avut ocazia să le exerseze nu demult în Ucraina, printr-un scurt stagiu de pregătire.

Aplauze au strâns și elevii și studenții ucraineni ai orașului Iași, care sub îndrumarea domnului profesor Ilie Gorovei din partea Colegiului de Artă „Octav Băncilă“ și a filialei Iași a Uniunii Ucrainenilor din România au reușit să formeze grupul vocal-instrumental sub denumirea de „Bukovynka“. Fiind elevi ai domnului profesor Nicolae Maidaniuc, din județul Suceava, aceștia au interpretat cu succes la mandolină și voce, pe lângă altele, și celebra melodie pe versurile lui Șevcenko - „Dumy moi“, acompaniați fiind de tamburină și oboi.

De asemenea, în cadrul programului în cinstea sărbătoririi marelui poet nu putea să nu ia parte și colegiul care ne-a găzduit, care ne-a oferit minunate melodii, interpretate la diverse instrumente muzicale, având în vedere și faptul că este un colegiu de artă. Totodată, pe lângă aceasta, ne-a fost oferit și un moment poetic de mare însemnătate, cuprinzând poezii celebre din creația lui Șevcenko, cum sunt: „Testamentul“, „Amar în noapte“, „Soarta“ sau „Livada de vișini“; toți acești elevi au fost îndrumați de către cadre didactice ale Colegiului de Artă „Octav Băncilă“, precum Ilie Gorovei sau Nucu Ionescu.

Nu pot să nu amintesc și de prestațiile muzicale oferite de studenții ucraineni aflați la studii în orașul Iași, studenți la medicină sau studenți ai universităților de arte, cum sunt Terețanu Alexandru cu melodia „Tu ești a mea“, Ilie Caraș cu interpretarea melodiei „Sprâncene negre“ sau Vitali Povzik în duet cu Ioana Babala.

Țin să menționez și onoarea de care am avut parte prin prezența la serbarea noastră, în special a președintelui Uniunii Ucrainenilor din România, Ștefan Buciuța, care de altfel a și ținut un mic discurs, în semn de mulțumire și bucurie de a se afla alături de noi. Ne-au mai onorat cu prezența prim-vicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din România - Ioan Bodnar, consulul general al Ucrainei la Suceava - Vasyl Boicciko, deputatul în Consiliul Local al orașului Cernăuți - Kovașevskiy V.T. De asemenea, au participat la serbarea noastră și oficialități locale ale orașului Iași, viceprimarul Romeo Olteanu, consilierul județean Vasile Citea, respectiv consilierul primarului Municipiului Iași, Sorin Iacoban.

Invitați de onoare au fost și domnii Ivanof Leonte, profesor universitar la Catedra de slavistică din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza“ din Iași, actorul Teatrului Național din Iași Radu Ghilas, dar și directorul școlii Paltinu din județul Suceava - Ilie Sauciuc, care, de altfel, a și pregătit-o pe eleva Ioana Cotnalciuc care ne-a încântat cu melodia „Huțulca“ interpretată într-un mod impresionant atât la drâmbă, cât și la voce.

Voi încheia prin a mulțumi tuturor oaspeților noștri care ne-au onorat cu prezența la acest spectacol, în cinstea marelui poet național ucrainean Taras Șevcenko, sperând că programul prezentat a încântat cu adevărat publicul și că va rămâne o amintire frumoasă pentru toți participanții, iar cuvântul Cobzarului să ne reunească și pe viitor pentru a sărbători în stil ucrainean.

Adriana-Ioana MARUSEC

Târgul de Paști la a 13-a ediție

Încadrat într-un amplu program de acțiuni organizate la nivel județean, intitulat „Paștele în Bucovina“, tradiționalul Târg de Paști de la Gura Humorului a ajuns anul acesta la a 13-a ediție.

Acest târg se desfășoară de fiecare dată marți, înainte de Florii, sărbătoare din calendarul creștin-ortodox. Actuala ediție a Târgului de ouă s-a desfășurat marți, 12 aprilie, la Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina - Gura Humorului. Scopul Târgului a fost stimularea creatorilor populari autentici, promovarea valorilor culturale durabile din spațiul bucovinean și, în egală măsură, promovarea în spațiul european a stațiunii turistice Gura Humorului.

Conform regulamentului, Târgul este deschis întotdeauna meșterilor care respectă tehnica, cromatica și motivistica de „închistrare“ a ouălor, specifice localității sau zonei din care provin. Astfel se explică faptul că în fiecare an, la Târg, se reunește un mare număr de meșteri din multe localități ale județului Suceava dar, uneori și din zonele limitrofe.

Este cunoscut faptul că în zona Bucovinei tradiția „închistrării“ ouălor este foarte răspândită în multe localități, îndeosebi în cele montane, locuite în mare parte de ucrainenii huțuli care, în privința „închistrării“ ouălor, sunt meșteri neîntrețuți din cele mai vechi timpuri.

Deși, în mod obișnuit, Târgul de Paști se referă exclusiv la ouă „închistrate“, în ultimii ani s-a lărgit permanent gama de produse prezentate, acestea incluzând, în prezent, și obiecte prelucrate din lemn, icoane pe sticlă, ceramică și alte produse artisanale specifice zonei.

Crearea de ouă încondeiate Maria Zinici

Ca și în anii trecuți, la Târg au fost mulți participanți, printre care și unele cunoștințe mai vechi de la edițiile anterioare. Astfel, ne-am revăzut cu membrii familiei Iasinovschi, cu Lucreția Fercal, Aurica și Gheorghe Aneci, Aurelia Ciuverca din Paltinu, cu Andreea și Petru Torac din Brodina, dar și cu Maria Zinici din Rădăuți și mulți alții. Bineînțeles că nu putea lipsi nici renumitul meșter în arta prelucrării lemnului, Florin Cramariuc. Anul acesta, printre participante s-au numărat Elena Vereha și Silvia Evdoșec din Paltinu. Dna Evdoșec, pe lângă faptul că este o creatoare desăvârșită de ouă încondeiate, are și talent poetic, versurile sale fiind deosebite.

Ca o noutate a acestei ediții a fost prezența la Târg a creatorilor de la Rogojești-Botoșani dintre care menționăm pe Alina Cerepaniuc, Bianca Hleuca, Denisa Coop, Gabriel Scolschi.

Îmbucurătoare a fost prezența multor copii de vârstă școlară, care au dovedit măiestrie deosebită în încondeierea ouălor, concurându-i chiar pe adulții de la care au învățat această artă. Încântați de succesul copiilor lor - schimbul de mâine - părinții au declarat că nu se vor „supăra“ dacă, cândva, copiii lor îi vor întrece. Din contră, vor fi mândri de ei căci alegerea culorilor și a modelelor se perfecționează chiar dacă tehnica de bază a „închistrării“ rămâne aceeași.

Unul dintre punctele de atracție a vizitatorilor localnici, dar și a turiștilor, unii veniți și din străinătate, ca de exemplu din Vilnius, capitala Lituaniei, a fost efectuarea „pe viu“ a procesului de „închistrare“. Ei au putut admira demonstrații practice, folosirea chișiței, tehnica colorării, alegerea modelelor și îmbinarea culorilor și alte „secrete“. Turiștii străini au fost încântați să vadă și să admire costumele tradiționale ale participanților deoarece, conform regulamentului, fiecare participant trebuia să fie îmbrăcat în costum specific localității pe care o reprezenta. În felul acesta, vizitatorii localnici, turiștii autohtoni sau străini au avut un plus de satisfacție, admirând astfel și o „expoziție“ originală a portului popular.

O impresie plăcută a făcut-o și modul de prezentare a ouălor, care erau puse în coșulețe împletite din nuiele așezate pe mese acoperite cu ștergere, având și ele modele originale specifice zonelor de unde proveneau.

Cu ocazia desfășurării acestui Târg, a fost organizată și o jurizare a lucrărilor prezentate, juriul fiind format din specialiști în domeniu. Au fost acordate „Trofeul Târgului de Paști“ din Gura Humorului și „Premiul pentru revigorarea tradiției“ plus unele recompense bănești. Toți participanții au primit diplome de participare.

Trofeul Târgului de Paști de la Gura Humorului conferă câștigătorului recunoașterea calității de maestru/meșter autentic la categoria ouă pascale românești.

Indiferent cine au fost câștigătorii trofeului și al premiului, se poate spune că, de fapt, toți au fost câștigători atât participanții și organizatorii care s-au ales cu un plus de experiență, cât mai ales vizitatorii care nu vor uita curând cele

văzute, cu atât mai mult cu cât totul a rămas imprimat pe fotografii sau video, oferindu-le astfel posibilitatea de a vedea și revedea după plac desfășurarea acestui târg. Cu aceeași plăcere ei vor privi și ouăle-souvenir cumpărate cu această ocazie.

Deși totul a fost frumos, chiar „super“, cuvânt la modă în zilele noastre, conștienți că fiecare ediție a Târgului vine cu noutăți, aspecte inedite și cu surprize, vizitatorii așteaptă, în fiecare an, cu nerăbdare ediția următoare. În egală măsură, ea este așteptată și de participanți.

Ne alăturăm și noi cu aceeași dorință și așteptăm să treacă cât mai repede încă un an care, de fapt, nici nu este așa de lung, având doar 365 de zile...

Iarema ONEȘCIUC

Și totuși...

Cu nostalgie îmi aduc aminte cum, în copilăria mea desculță, așteptam cu nerăbdare venirea Sfințelor Paști.

Noi, copiii, mici fiind, făceam rost de carbid și strângeam toate cutiile. Mai făceam și multe „repetiții“ înainte, ocazie cu care eram blagosloviți de bunica mea Ana Horodenciuc cu „hrișnyky“, probabil, ceva ce are legătură cu „păcătoși“. Erau vremuri grele și cutii goale de lac nu se găseau pe toate drumurile. Mergeam de înviere la Măriștea Mare și cum era beznă peste tot, la vremea aceea, legam capacul cutiei cu sârmă. Mamă, ce lovituri primeam peste degete!

Mamele, bunicile, ajutate de fete tinere, „pysaly pysanky“ (= încondeiau ouăle). Cei care mergeam la școală, așteptam acele zile pentru a ne aproviziona cu cerneală de toate culorile. Pe atunci pixurile și stilourile încă nu erau cunoscute. Așadar, toți eram mânjiți în verde, albastru, violet, roșu etc.

De câțiva ani, acum când se găsește cu ce împușca, băietanii din zilele noastre nu mai fac așa ceva. Oare de ce? Au fost subjugați de calculatoare? Nu le mai plac jocurile copilăriei? Nu mai țin la tradiții?

„Pysanky“ (= ouăle încondeiate) se mai fac încă! Dar ele nu mai reprezintă o plată pentru „chitanka krucena“ (= scrânciob), ci doar pentru a merge la miruit.

Încet, încet, se tot pierd obiceiurile...

Kolea KURELIUK

Olimpiada de limba și literatura ucraineană, etapa națională

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului prin Direcția Generală de Învățământ în Limbile Minorităților, Relația cu Parlamentul și Partenerii Sociali organizează în fiecare an, în perioada vacanței de primăvară, olimpiadele și concursurile școlare - etapele naționale la diferite discipline de studiu.

Pentru buna desfășurare a Olimpiadei de limba și literatura ucraineană, în acest an, ca și în anii precedenți s-a implicat și Uniunea Ucrainenilor din România. Astfel, încă din fazele județene ale olimpiadei ne-am implicat, acolo unde era necesar, pentru asigurarea transportului și a unei mese calde pentru elevii participanți.

Pentru a veni în sprijinul olimpiadei de nivel național, care asigură prestigiul școlii românești și al comunității ucrainene din România, la solicitarea factorilor implicați în derularea acestui eveniment în frunte cu consilierul de specialitate, dna prof. Elvira Codrea, am răspuns pozitiv, obligându-ne să asigurăm cazarea elevilor, asigurarea hranei pentru elevi și profesori participanți, suportarea cheltuielilor de organizare a unei excursii în ziua de marți, după ce se verifică lucrările scrise și se soluționează contestațiile.

Participanților la Olimpiada de limba și literatura ucraineană le-a fost stabilit traseul excursiei cu vizitarea „Cimitirului Vesel” din Săpânța, a Școlii cu clasele I-VIII din Remeți, localitate cu populație majoritar ucraineană, apoi prin Țara Oașului, pe la Negrești, la Baia Mare unde se vizitează muzele orașului, iar în continuare pe traseul Baia Mare - Baia Sprie, prin trecătoarea Gutâiului și prin locurile unde a poposit haiducul Pinte Viteazul, să se întoarcă la cină la locurile de cazare.

Prin grija Uniunii Ucrainenilor din România s-a asigurat și popularizarea acestui eveniment; au fost invitate televiziunile regionale de stat din Cluj și din Ujhorod - Ucraina, ultima reprezentată prin fostul consul al Consulatului Suceava, în prezent redactor coordonator TV, Victor Focșa.

Manifestările ocazionate de deschiderea olimpiadei în sala de spectacole „George Enescu” a Școlii de Arte Plastice din Sighetu Marmăției s-au bucurat de prezența reprezentanților organelor administrației locale, și anume a primarului Eugenia Godja, a deputatului UDMR Bereș Istvan, a profesorilor și locuitorilor interesați ai orașului Sighet.

A mai participat consulul general al Ucrainei la Suceava, dl Vasyl Boieciko, care cu această ocazie a avut întâlniri de lucru la Consiliul Județean Maramureș, cu președintele Mircea Man și la Prefectură cu subprefectul dna Gyongyike Bondi, a vizitat sediul organizației UUR Baia Mare și s-a deplasat în comuna Remeți, unde s-a întâlnit cu organele locale și cu cadrele didactice la școala din localitate. Pe tot traseul, de asigurarea oficiilor s-a preocupat primvicepreședintele UUR, dl Miroslav Petrețchi,

care, de fapt, s-a ocupat de tot ce este necesar pentru sprijinirea olimpiadei de limba și literatura ucraineană, iar împreună cu soția sa Geta și fiul Nicolae-Miroslav au asigurat și desfășurarea programului artistic, la deschidere.

La deschiderea festivă a olimpiadei, au fost invitați și copiii de la Grădinița cu predare în limba ucraineană din Valea Vișeuului, împreună cu educatoarea lor Narcisa Greceniuc, care au prezentat un frumos program artistic.

Concursul s-a desfășurat la Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko” al cărui director este dl Mihai

prof. îndrumător Anca Știubianu; locul II: Lavița Oxana, Școala Valea Vișeuului, prof. îndrumător Ledia Spivaliuc; locul III: Dumnici Loredana, Școala Remeți, prof. îndrumător Livia Roman; mențiuni: Moisiuc Bogdan, Școala din Crăciunești, Cail Ionela, Școala din Valea Vișeuului.

Clasa a VIII-a: locul I: Homeniuc Raluca Dana, Școala cu clasele I-VIII din Bălcăuți, prof. îndrumător Anca Știubianu; locul II: Șofineți Alexandra, Școala Remeți, prof. îndrumător Maria Dragun; locul III: Haureș Larisa Marinela, Școala cu clasele I-VIII din Bălcăuți, prof. îndrumător Anca Știubianu; mențiuni: Taficiuc Ionela, Școala din Valea Vișeuului, Traista Emanuela Școala din Valea Vișeuului.

Clasa a IX-a: locui I: Popovici Beatrisa, Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, prof. îndrumător Simona Borota; locul II: Șmighelschi Sergiu Ionuț, S. T. Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” din Suceava, prof. îndrumător Lucia Mihoc; locul III: Turcin Daniela, Colegiul Național „C. Brediceanu” din Lugoj, prof. îndrumător Ana Bereghi; mențiuni: Spivaliuc Diana, Liceul „Taras Șevcenko din Sighetu Marmăției, Slavita Oxana, Liceul „Taras Șevcenko din Sighetu Marmăției.

Clasa a X: locul I: Ursachi Diana Andreea, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți, prof. îndrumător Georgeta Ștefan; locul II: Maidaniuc Ana Maria Georgeta, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, prof. îndrumător Antoneta Chideșa; locul III: Ciuria Liliana, Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, prof. îndrumător Emilia Codrea; mențiuni: Maliar Mihai, Liceul „Taras Șevcenko din Sighetu Marmăției, Ieremiaș Melita, Liceul „Taras Șevcenko din Sighetu Marmăției.

Clasa a XI-a: locul I: Habur Maria, Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, prof. îndrumător Lucia Mihoc; locul II: Bilici Olesia, Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, prof. îndrumător Marta Hreniuc; locul III: Godenciuc Camelia, Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, prof. îndrumător Marta Hreniuc; mențiuni: Dzabeniuc Tamara, Liceul „Taras Șevcenko din Sighetu Marmăției, Cîntea Daniela, Liceul „Taras Șevcenko din Sighetu Marmăției.

Clasa a XII: locul I: Boțoc Malearciuc Nicolae, Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, prof. îndrumător Marta Hreniuc; locul II: Romaniuc Ionela, Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, prof. îndrumător Marta Hreniuc; locul III: Macioca Larisa, Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, prof. îndrumător Emilia Codrea; mențiuni: Chiverega Nicoleta, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, Moroșan Andreea Maria Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret.

Aspect din sala de concurs

Cucicea, un excelent profesor de matematică, care tot timpul m-a ținut la curent cu problemele liceului și cu stadiul de pregătire pentru olimpiadă.

Uniunea Ucrainenilor din România, prin grija conducerii sale, a asigurat anul acesta, stimularea tuturor elevilor participanți la Olimpiada de limba și literatura maternă ucraineană prin acordarea de diplome, cărți și sume bănești, demonstrându-le prin aceasta că cei care participă la astfel de concursuri își asigură nu numai un bagaj mai mare de cunoștințe și ridică prestigiul școlilor și dascălilor de unde provin, ci și un câștig material care nu este așa ușor de obținut în aceste vremuri.

Dorim să sprijinim și pe viitor astfel de concursuri și să ne bucurăm de participarea unui număr tot mai mare de concurenți din fiecare județ unde viețuiesc ucrainenii și unde se învață limba maternă în școli.

Dascălilor care predau limba maternă ucraineană le mulțumim din inimă și le dorim să dobândească succese și mai mari în profesia lor și să fie apreciați de toată lumea.

Și acum, rezultatele Olimpiadei de limba și literatura ucraineană, etapa națională, atribuite de Comisia de evaluare compusă din Ion Ardelean - președinte, Elvira Codrea - vicepreședinte, Ion Câmpeanu - secretar, Mihoc Lucia - membru, Marta Hreniuc - membru, Simona Malearciuc - membru, Ledia Spivaliuc - membru, Anca Știubianu - membru, Mihai Bobic - membru.

Pe primele locuri s-au clasat următorii elevi:
Clasa a VII: locul I: Usatiuc Andrei Octavian, Școala cu clasele I-VIII din Bălcăuți,

Ștefan BUCIUTA

Mihai Eminescu - Pavlo Hrabovskyi: „dialogul“ consonanțelor poetice

(Urmare din numărul 187/188)

Perpessicius, în schimb, este de părere că e posibil ca Eminescu să fi citit varianta franceză, „Chanson de la chemise“, a „Cântecului cămășii“, din care ar fi împrumutat anumite elemente, inexistente în poezia lui Thomas Hood⁵.

Impresiile lui Eminescu din 1873 „s-au întrupat“ (C. Popovici) în poemul său, „Viața“, în 1879, publicat pentru prima dată în „Fântâna Blanduziei“ (nr. 27, 1899), la o lună și jumătate după moartea poetului (15 iunie 1889).

Prin conținutul ei ideatic, al criticii necruțătoare, conform propriei sale expresii, al „păturii superpuse“, poemul „Viața“ prezintă o serie de asemănări cu „Scrisorile“ poetului, formând toate împreună un ciclu tematic contestatar, conceput între anii 1870-1880.

Poate că fiecare dintre cele două poezii în discuție aici au fost compuse ca urmare a unui impuls ideologic comun. Mihail Dragomirescu, spre exemplu, susținea că poemul „Viața“ „vădește influența socialismului, care, pe vremea aceea (...) zdruncinase echilibrul sufletesc al tineretului“⁶. Biografia lui Hrabovskyi, de asemenea, relevă interesul poetului față de ideile marxiste și influența acestora asupra operei sale.

Cea mai mare parte a elementelor existente în impresiile lui Eminescu din 1873 se regăsește în poemul său. În discursul acestuia poetul a introdus și o „linie“ colaterală a subiectului, a albinei, primite de „sărmana copilă“ drept „singura amică“, ca să conviețuiască împreună ca „două proletare“, „O insectă-umană, una zburătoare“. Prietena albină n-o părăsește când fata moare, „Și vrea cu amica-i de-odată s-o-ngroape“.

Poemului său, Eminescu i-a conferit și o semnificație social-filosofică, sugerată chiar în titlul acestuia, arătând, apoi, în textul operei, că sensul vieții din acea vreme nu este cel sugerat de „egumenul rotund din amvon“, ci acela descifrat de poet din cele văzute nu o dată „printr-o albă perdea străvezie“ a geamului unui „mic iatac“, la care „o fată de-o paloare crudă, „din zori până-n noaptea neagră și târzie“ lucrează din greu „s-aibă pâne goală“, căci „Tot ce-n astă lume mai poate pricepe/ E că de-ncetează lucrul, foamea-ncepe“, iar „lucrul (ei) scump și harnic“ este însușit de negustorul, care, vânzându-l ducesei, se îmbogățește.

Consonanță cu această interpretare filosofică a lui Eminescu, poate fi considerată „punctarea“ lirică în poezia lui Hrabovskyi a faptului că „blestemata și dezgustătoarea coasere“ o lasă „fără sânge“ pe biata fată, iar lucrul ei „manierata odraslă domnească capricioasă îl aruncă la gunoi“.

În traducere românească, poezia lui Thomas Hood a apărut în 1883 („Contemporanul“, 16 august), cu 6 ani înainte de moartea lui Emi-

nescu, având ca titlu „Cusătoreasa“, ca și poezia lui Hrabovskyi „Șvacika“ („Cusătoreasa“).

Dintre cei care în istoria literaturii române s-au referit la poemul „Viața“, Elena Balmoș, spre exemplu, găsea în 1939 că ar fi greșit de a se traduce acest poem în engleză, „pentru a nu trezi bănuiala unei imitări sau chiar a unui plagiat“⁷.

Presupuneri referitoare la o eventuală legătură genetică a poeziei lui Hrabovskyi, „Șvacika“ cu poezia „Cântecul cămășii“ a lui Thomas Hood, personal, în știința literară ucraineană nu am întâlnit (poate, eventual, din cauza inaccesibilității la toate izvoarele critice), larg cunoscut fiind doar faptul că Hrabovskyi a tradus și prelucrat în stil propriu din creația poetilor ruși, georgieni, armeni, estonieni, polonezi, cehi, bulgari, sârbi, croați, sloveni, maghiari, norvegieni, italieni, francezi, germani, americani și englezi, inclusiv și două poezii ale lui Thomas Hood, „Cântecul cămășii“ și „Aurul“. Nu se precizează însă dacă traducerea au fost făcute din limbile poetilor enumerați, nici datele efectuării lor.

Din cauza lipsei izvoarelor documentare (drumul vieții dramatice a poetului ar fi putut să ducă la această situație), cum am opinat anterior, apariția poeziei lui Hrabovskyi este învăluită într-un fel de mister. Tipărită pentru prima dată în 1894, cu un an înainte de publicarea traducerii (1895) „Cântecului cămășii“, poezia originală a lui Hrabovskyi sau prelucrarea în stil propriu a poeziei lui Thomas Hood, este considerată de critica ucraineană drept reflex al poetului asupra vieții grele a oamenilor muncii din acea vreme. Cum s-or fi petrecut lucrurile în „laboratorul“ poetic al lui Hrabovskyi e mai dificil de răspuns. Faptul cunoscut însă este acela că în perioada traducerii de către Hrabovskyi a poeziei lui Thomas Hood, „Cântecul cămășii“ a fost tradus în multe limbi europene, inclusiv și în limba rusă, traducerea fiind realizată de Mihail Larionovici Mihailov (1826-1865), exilat în 1861, ca și Hrabovskyi, mai târziu, în Siberia. Hrabovskyi a cunoscut această traducere. Într-un articol din revista galiciană „Jytie i slovo“ („Viața și cuvântul“, Lvov, 1895, t.4, p.376-379) pe autorul ei, Mihail Larionovici Mihailov, Hrabovskyi îl consideră drept „poet-traducător model, fără egal printre poezii acelei vremi“⁸.

Lectura poemului lui Eminescu, „Viața“ (82 versuri), a poeziei „Cusătoreasa“ lui Hrabovskyi (12 versuri), paralel cu sursa lor genetică, poezia „Cântecul cămășii“ (89 versuri) a lui Thomas Hood, relevă cât se poate de pregnant similitudinile constructive și consonanțele poetice cu poezia lui Hood, precum și particularitățile structural-stilistice ale fiecăruia dintre cei doi poeți, Eminescu și Hrabovskyi: 1/ Personajul liric comun celor trei poezii este fata care coase „și cămașa și lințoliu“ (Hood), „o pânză

moale de in“ (Eminescu), „o pânză“ (Hrabovskyi); 2/ „Lucrul (ei) scump și harnic“ (Eminescu) este destinat pentru cineva „care are surori, soție, mamă“ (Hood), ducesei (Eminescu), „odraslei domnești manierate și capricioase“ „care-l va arunca la gunoi“ (Hrabovskyi), poezii imitatori conferind o conotație socială gradual diferită, la Hrabovskyi și particularizată prin punctarea așa-zisei „liberăți nevolnice“ din societatea ucraineană de după desființarea iobăgiei; 3/ Cusătoreasa lucrează din greu „În zilele înnegurate din decembrie“, „De când răsare și până când apune steaua pe cer“ (Hood), „Din zori până-n noaptea neagră și târzie“ (Eminescu), „ziua și noaptea“ (Hrabovskyi); 4/ Ea lucrează mereu în condițiile „unui post veșnic“ întrebându-se „când Domnul va reduce prețul la pâine“ (Hood), „s-aibă pâne goală“ (Eminescu), „o coajă de pâine mucegăită“ (Hrabovskyi); 5/ Truda-i este asemenea „surghiunitului hoț în temniță“, drept pentru care „ar da frâu liber plânsului“, însă „lacrimile dăunează și acului, și aței“ (Hood), „Ochiul ei cel tulbur nu mai poate plânge“ căci are parte de „lacrimi și boală“ (Eminescu), „pleoapele i se lipesc“ de plâns (Hrabovskyi).

Traducerea de către Hrabovskyi a „Cântecului cămășii“ și realizarea de către acesta a prelucrării poetice, „Șvacika“, a dus, poate, în mod involuntar la utilizarea unor expresii identice, spre exemplu: „Șvacika i holkoiu vertyt v jurbi“ - „Cusătoreasa tristă mânuiește acul repede“ („Cântecul cămășii“, traducere) și „Z rannioho ranku do piznioii nickenky/ Holkoiu denno verty“ - „Dis-de-diminează până noaptea târziu/ Zilnic trebuie să mânuiești acul repede“ („Șvacika“) ș.a.

„Dialogul“ consonanțelor poetice dintre Mihai Eminescu și Pavlo Hrabovskyi, care nu s-au cunoscut reciproc denotă faptul că în contextul literar european a avut loc un permanent schimb de valori culturale și că nu există vreo literatură națională (cum ar crede cineva nefamiliarizat cu literatura ucraineană) care să nu fi fost sincronizată într-un fel sau altul cu acest macrocontext cultural.

Note

⁵ M. Eminescu, *Opere*. Vol. V. Ediție critică îngrijită de Perpessicius, p. 388.

⁶ Citat după M. Eminescu, *Opere*. Vol. IV. Poezii postume. Ediție critică îngrijită de Perpessicius, București, 1958, p. 387.

⁷ *Ibidem*, p. 388.

⁸ Citat din ediția Павло Грабовський, *Зібрання творів у трьох томах*. Том перший, Видавництво Акад. Наук УРСР, Kiev, 1960, p. 91.

Ioan REBUȘAPCĂ

